



ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ.**

Βούλγαρη Ελένη

Επιβλέπων: Τσερης Γεώργιος

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2018



ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΠΕΛΙΟ ΤΗΣ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ.**

Βούλγαρη Ελένη

Επιβλέπων: Ίσερης Γεώργιος

Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2018

**ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΜΕΤΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ
ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ.**

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Τόπος, Ημερομηνία

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής

Όνομα Επίθετο,

τίτλος, βαθμίδα

2. Μέλος επιτροπής

Όνομα Επίθετο,

τίτλος, βαθμίδα

3. Μέλος επιτροπής

Όνομα Επίθετο,

τίτλος, βαθμίδα

Ο/Η Προϊστάμενος/η του Τμήματος

Όνομα Επίθετο,

τίτλος, βαθμίδα

Υπογραφή

© Βούλγαρη, Ελένη, 2018

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Επίθετο, Όνομα

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όσους μου παρείχαν υποστήριξη τόσο ηθική, όσο κι επιστημονική κατά τη διάρκεια των σπουδών μου στο Πρόγραμμα Σπουδών με κατεύθυνση τη Μετάφραση όσο και κατά την εκπόνηση της εργασίας μου.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Ίσερη Γεώργιο, για την επιστημονική του καθοδήγηση σε όλη τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για την ηθική συμπαράσταση που μού έδειχναν στη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ύπαρξη των πολλών και διαφορετικών πολιτισμών και γλωσσών είναι γνωστή από τον Πύργο της Βαβέλ, οπότε ο Θεός εξαιτίας της αλαζονικής συμπεριφοράς των ανθρώπων, τιμώρησε τους κατασκευαστές του Πύργου να μιλάνε διαφορετικές γλώσσες, με στόχο να μην ολοκληρωθεί ποτέ το έργο.

Από αρχαιοτάτων χρόνων, λοιπόν, η μετάφραση ήταν το μέσο επικοινωνίας μεταξύ αλλόγλωσσων που χρησίμευε στην ανταλλαγή απόψεων, γνώσεων, ιδεών και προϊόντων. Η παγκοσμιοποίηση, πολυπολιτισμικότητα και η εξάπλωση του διαδικτύου μετέβαλαν τα δεδομένα της σύγχρονης κοινωνίας, δίνοντας έναν πιο σημαντικό ρόλο στη μετάφραση. Έτσι η μετάφραση αποτέλεσε το απαραίτητο μέσο που θα εξασφάλιζε την επικοινωνία μεταξύ των πολιτισμών και η βασική προϋπόθεση για την επιβίωση μιας γλώσσας.

Επίσης η μετάφραση είναι παρούσα στην καθημερινή ζωή, στην κοινωνική ζωή, στην τεχνολογία, στην οικονομία και στις επιστήμες. Στις μέρες μας πολλοί άνθρωποι μαθαίνουν ξένες γλώσσες και πολλά κείμενα και βιβλία μεταφράζονται σε άλλες γλώσσες. Η μεταφρασεολογία ανήκει στις επιστήμες κι αποτελεί τον κλάδο της γλωσσολογίας που έχει ως αντικείμενο την μελέτη του μεταφραστικού φαινομένου.

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται την ανάλυση των παραπομπών που σχετίζονται με την μεταφρασεολογία.

Στόχος της εργασίας είναι να μελετηθεί και να παρουσιαστεί η ανάλυση των παραπομπών προκειμένου να συμβάλλει θετικά στις μελλοντικές έρευνες που σχετίζονται με την Μεταφρασεολογία.

Λέξεις-κλειδιά: μετάφραση, επιστημονομετρική προσέγγιση, αναφορές

ABSTRACT

The existence of the many different cultures and languages is known from the Tower of Babel, so God, because of the arrogant behavior of the people, has punished the Tower builders to speak different languages, with the aim of never completing the work.

Since ancient times, therefore, translation has been the means of communication between bilinguals that used to exchange views, knowledge, ideas and products. Globalization, multiculturalism and the spread of the Internet have changed the facts of modern society, giving a more important role to translation. Thus, translation was a necessary means of ensuring communication between cultures and the basic prerequisite for the survival of a language.

Also, translation is present in everyday life, in social life, in technology, in economics and in science. In the days there are about 6,000 words and many people learn other languages and many texts and books are translated into other languages. Translation science belongs to the sciences and is the branch of linguistics dealing with the study of the translation phenomenon.

The present work deals with the analysis of references related to translation.

The aim of the thesis is to provide an analysis of the references in order to contribute positively to future research related to Translation.

Keywords: translation, citation analysis, citation

Πίνακας περιεχομένων

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	xii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ.....	xiii
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Αντικείμενο εργασίας	1
1.2 Μετάφραση και Μεταφρασεολογία - ορισμοί.....	1
1.3 Ιστορική αναδρομή Μετάφρασης.....	4
1.4 Η μετάφραση στην Ελλάδα.....	6
1.5 Χαρακτηριστικά μεταφρασεολογίας.....	7
1.6 Είδη μετάφρασης	8
1.7 Μετάφραση και γλωσσολογία.....	9
1.8 Τεχνολογία και μετάφραση	10
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ.....	13
2.1 Οι παραπομπές.....	13
2.2 Ιστορική αναδρομή των παραπομπών.....	14
2.3 Η Χρησιμότητα των παραπομπών	15
2.4 Η Ανάλυση των παραπομπών.....	17
2.5 Η Ανάλυση των παραπομπών σχετικών με τη μετάφραση και τη μεταφρασεολογία ...	21
2.6 Η Ανάλυση των παραπομπών στη συγκεκριμένη εργασία	22
3. ΈΡΕΥΝΑ.....	23
3.1 Εισαγωγή στην έρευνα.....	23
3.2 Στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα.....	23
3.3 Μέθοδος.....	24
3.4 Λειτουργικές παράμετροι.....	26
3.5 Δείγμα	27
3.6 Διαδικασία.....	27
4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	29
4.1 Γενικά στοιχεία κειμένων.....	29
4.2 Ανάλυση δεδομένων	30

4.2.1 Παράγοντας συγγραφέας	30
4.2.2 Παράγοντας γλώσσα.....	31
4.2.3 Παράγοντας είδος κειμένου	32
4.2.4 Παράγοντας γλώσσα και είδος αναφοράς.....	33
4.2.5 Παράγοντας επόπτης και σύνολο βιβλιογραφικών αναφορών	34
4.2.6 Παράγοντας συγγραφές πτυχιακής και σύνολο βιβλιογραφικών αναφορών.....	34
4.3 Διασταυρώσεις μεταξύ μεταβλητών	35
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	45
6. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ	47
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	48
Ελληνόγλωσση.....	48
Ξενόγλωσση.....	49
Διαδίκτυο	51

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 4.1: Αντιστοίχιση αύξων αριθμού εργασίας και τίτλου	29
Πίνακας 4.2: Εύρος αναφορών ανάλογα με την εργασία	30
Πίνακας 4.3: Συγγραφείς με τη μεγαλύτερη επιρροή	31
Πίνακας 4.4: Γλώσσες αναφορών	31
Πίνακας 4.5: Συχνότητες είδους αναφοράς	32
Πίνακας 4.6: Συχνότητες γλωσσών ανάλογα με την αναφορά	33
Πίνακας 4.7: Κατάταξη εποπτών ανάλογα με τον αριθμό βιβλιογραφικών αναφορών	34
Πίνακας 4.8: Κατάταξη συγγραφέων πτυχιακής ανάλογα με τον αριθμό βιβλιογραφικών αναφορών	35
Πίνακας 4.9: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με συγγραφέα πτυχιακής.....	35
Πίνακας 4.10: Διασταύρωση δεδομένων έτους συγγραφή με συγγραφέα πτυχιακής ..	36
Πίνακας 4.11: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με γλώσσα κειμένου στόχου.....	37
Πίνακας 4.12: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με είδος αναφοράς.....	38
Πίνακας 4.13: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με μορφή κειμένου στόχου	39
Πίνακας 4.14: Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής εργασίας με γλώσσα αναφοράς	39
Πίνακας 4.15: Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με είδος αναφοράς.....	40
Πίνακας 4.16: Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με μορφή αναφοράς.....	40
Πίνακας 4.17: Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς	41
Πίνακας 4.18: Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με είδος αναφοράς ..	42
Πίνακας 4.19: Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς	42
Πίνακας 20: Διασταύρωση δεδομένων χρονολογίας έκδοσης αναφοράς με επόπτη πτυχιακής	43
Πίνακας 21: Διασταύρωση δεδομένων χρονολογίας έκδοσης αναφοράς με συγγραφέα πτυχιακής	44

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 4.1: Απεικόνιση γλωσσών αναφορών	32
Εικόνα 4.2: Ποσοστά για κάθε είδος αναφοράς	33

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Αντικείμενο εργασίας

Η παρούσα εργασία έχει ως αντικείμενο τη συλλογή και την ανάλυση των παραπομπών που σχετίζονται με τον τομέα της μετάφρασης και της Μεταφρασεολογίας με στόχο να μελετηθεί η Μεταφρασεολογία στον ελληνικό χώρο.

Ειδικότερα στόχος της εργασίας είναι να μελετηθεί η επιρροή των συντακτών, τα είδη των κειμένων που χρησιμοποιούνται, καθώς και τα κύρια χαρακτηριστικά τους. Η εργασία διακρίνεται στο θεωρητικό και στο πρακτικό μέρος.

Αρχικά παρουσιάζεται το θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας και ειδικότερα παρουσιάζεται η μεθοδολογία που ακολουθείται και αφορά τη συλλογή δεδομένων που προέρχονται από υπάρχουσες εργασίες σχετιζόμενες με τη μετάφραση κι από άλλες διαδικτυακές πηγές.

Στη συνέχεια οι παραπομπές αναλύονται εκτενώς και ερευνώνται οι τάσεις και οι κατευθύνσεις της μεταφρασεολογίας.

Ακολουθεί η πρακτική ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν με τη χρήση στατιστικών εργαλείων που επεξεργάζονται στατιστικά τα δεδομένα.

1.2 Μετάφραση και Μεταφρασεολογία - ορισμοί

Η μετάφραση και η ικανότητα του να μεταφράζει κανείς απαιτεί θεωρητική κατάρτιση και μια τεχνική που προϋποθέτει τη χρήση κάποιων μεθόδων (Σελλά-Μαζή, 2010:12).

Πολλοί ορισμοί έχουν προσπαθήσει να αποδώσουν την έννοια της μετάφρασης. Πρόκειται για τη μεταφορά και απόδοση ενός γραπτού κειμένου ή του προφορικού λόγου σε γλώσσα διαφορετική από αυτήν που βρίσκεται και για την παραγωγή

ενός νέου γραπτού κειμένου ή του προφορικού λόγου στην γλώσσα στην οποία θα πρέπει να μεταφραστεί (Μπαμπινιώτης, 1998: 1094).

Η μετάφραση είναι η μεταφορά του προφορικού ή γραπτού λόγου σε κείμενο που να ανήκει σε μια άλλη γλώσσα (Λεξικό του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη, 1998:850). Σύμφωνα με τον Catford, η μετάφραση αφορά την αντικατάσταση των στοιχείων ενός κειμένου που βρίσκεται σε μια συγκεκριμένη γλώσσα από ισοδύναμα στοιχεία ενός κειμένου που βρίσκεται σε μια άλλη γλώσσα (Catford, 1965:5).

Η Σελλά-Μάζη αναφέρει ότι η μετάφραση αποτελεί μια γλωσσική διαδικασία στην οποία ένα κείμενο μεταφέρεται από μια γλώσσα σε μια άλλη, αποδίδοντας ένα πανομοιότυπο, ως προς τη σημασία και τη μορφή (Σελλά & Μπατσάλια, 1997:20). Μετάφραση είναι «η διαδικασία, κατά την οποία ένα κείμενο μεταφέρεται από την γλώσσα-πηγή στην γλώσσα-στόχο, διατηρώντας όμως το αρχικό νόημα του κειμένου». Η μετάφραση έχει συγκεκριμένο στόχο που συνδέεται με τις επικοινωνιακές και πολιτισμικές παραμέτρους του λόγου κι αφορά την επαναδιατύπωση ενός κειμένου που ανήκει σε διαφορετική γλώσσα (Grammenidis & Nenopoulou 2007:199).

Προκειμένου η μετάφραση να είναι αξιόπιστη, θα πρέπει να έχει κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Ένα από αυτά τα χαρακτηριστικά είναι ότι η μετάφραση θα πρέπει να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Πολύ σημαντικό είναι η μετάφραση να έχει ένα ολοκληρωμένο νόημα και να είναι απαλλαγμένη από λάθη. Επίσης, η μετάφραση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί εύκολα και να γίνει κατανοητή από τους αναγνώστες. Τέλος, η μετάφραση θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στα συμφέροντα του πελάτη του μεταφραστή (Gouadec, 2007:22).

Η Μεταφρασεολογία είναι ο ανεξάρτητος κλάδος που μελετά τη μετάφραση και άρχισε να εδραιώνεται και να χαρτογραφείται τον εικοστό αιώνα από τον Holmes (1988:2). Η Μεταφρασεολογία, εντασσόταν μέχρι πρόσφατα σε άλλους κλάδους, όπως στη γλωσσολογία και στη συγκριτική λογοτεχνία.

Σήμερα η μεταφρασεολογία αποτελεί εργαλείο για τη μετάφραση και η βάση της μεταφραστικής διαδικασίας σχετίζεται με την πλήρη κατανόηση του κειμένου που

εκφράζεται ως νοητική αναπαράσταση του μηνύματος που περιέχει το κείμενο κι απαιτεί την αλληλεπίδραση μεταξύ εγκεφάλου και κειμένου. Σύμφωνα με τον Holmes η Μεταφρασεολογία διακρίνεται στην καθαρή που σχετίζεται με την επεξήγηση, με τη θεωρητική ανάλυση της μετάφρασης και στην εφαρμοσμένη που σχετίζεται με το πρακτικό μέρος της μετάφρασης (Holmes, 1988:4).

Ειδικότερα η καθαρή Μεταφρασεολογία διακρίνεται με τη σειρά της στην περιγραφική και στη θεωρητική. Η πρώτη στοχεύει στην περιγραφή των μεταφραστικών φαινομένων, στη μελέτη της μεταφραστικής διαδικασίας και λειτουργίας και η δεύτερη στις αρχές που εξηγούν τα μεταφραστικά φαινόμενα (Holmes, 1988:4).

Η θεωρητική Μεταφρασεολογία υποδιαιρείται στη θεωρία των μερικών μεταφραστικών θεωριών όπου οι θεωρίες κατηγοριοποιούνται με βάση τα μέσα που χρησιμοποιούνται, το πεδίο που πραγματοποιείται η μετάφραση, το είδος του κειμένου που μεταφράζεται, καθώς και με βάση το χρόνο που πραγματοποιείται η μετάφραση.

Η εφαρμοσμένη Μεταφρασεολογία έχει ως αντικείμενο τα εργαλεία, τις μεθόδους και τις τεχνικές διδασκαλίας, τα προγράμματα, τα βοηθήματα και το υλικό που χρησιμοποιούνται από τον μεταφραστή για να πραγματοποιήσει τη μετάφραση. Ακόμη η εφαρμοσμένη Μεταφρασεολογία ασχολείται με την αξιολόγηση των μεταφράσεων, με το ρόλο που διαδραματίζει ο μεταφραστής, με τα κείμενα που αξίζει να μεταφραστούν, καθώς και με τον τρόπο που θα πραγματοποιηθεί η μετάφραση (Holmes, 1988:5).

Η μεταφρασεολογία ως κλάδος αποτελεί βοηθητικό στοιχείο για τις γνωστικές επιστήμες και αλληλοεπιδρά και με άλλους κλάδους, όπως είναι η κοινωνική ανθρωπολογία και οι πολιτισμικές σπουδές, αφού ένα κείμενο, προκειμένου να μεταφραστεί, θα πρέπει να κατανοηθεί με βάση κάποια ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικά στοιχεία (Παριανού, 2010:260).

Στις μέρες μας η μεταφρασεολογία αποτελεί μια ανεξάρτητη επιστήμη, αφού δεν περιορίζεται σε κάποιες αντιλήψεις, αλλά λογίζεται ως μια ολοκληρωμένη οντότητα που παραδίδει ένα νέο κείμενο με δική του υπόσταση. Έτσι το νέο, μεταφρασμένο κείμενο δεν αποτελεί απλά και μόνο ένα πιστό αντίγραφο του

προηγούμενου, αλλά δίνει στοιχεία για την πολιτισμική υπόσταση και δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα και στον μεταφραστή (Παριανού, 2010:260).

1.3 Ιστορική αναδρομή Μετάφρασης

Η μετάφραση αποτελεί ένα πολιτισμικό, κοινωνικό, πολιτικό και ιδεολογικό φαινόμενο που έχει τις απαρχές της στον πύργο της Βαβέλ και συνεχίζεται ως σήμερα. Η γενική βιβλιογραφία δεν εξετάζει τη μετάφραση ως πρόβλημα (Mounin, 1963:7). Η μετάφραση εμφανίστηκε ταυτόχρονα με την εμφάνιση του γραπτού λόγου και το πρώτο σύγγραμμα που μεταφράστηκε ήταν το έπος του Γίλγαμές το 2000π.Χ (<http://www.metafrasi.org/>)

Σύμφωνα με τον Bassnet, η μετάφραση συνδέεται με τους Ρωμαίους, αφού τα περισσότερα κείμενά τους προέρχονται από μεταφράσεις άλλων έργων και κατηγορούνται για έλλειψη πρωτότυπης δημιουργίας. Οι μεταφράσεις τους έχουν επηρεάσει τους μετέπειτα μεταφραστές. (Χiaoan, 2012:4).

Ειδικότερα στο έργο του Κικέρωνα αρχίζει να διακρίνεται η «κατά λέξη» μετάφραση από την «ελεύθερη» μετάφραση (Σελλά-Μάζη, 2010:34). Η μετάφραση της Βίβλου αποτέλεσε ένα μεγάλο πρόβλημα, απασχολώντας πολλούς θεωρητικούς και στους αιώνες που ακολούθησαν η μετάφραση ως διαδικασία, ως ουσία, αλλά κι η αξιολόγησή της έγιναν αντικείμενο διερεύνησης.

Ο Άγιος Ιερώνυμος συμβίβασε την ελεύθερη με την κατά λέξη μετάφραση, πρεσβεύοντας ότι η Αγία Γραφή δεν μπορεί να αποδοθεί με πιστότητα, εξαιτίας του μυστηρίου που περικλείει κάθε λέξη (Σελλά-Μάζη, 2010:34). Το 12^ο αιώνα το Τολέδο της Ισπανίας αποτελεί το μεταφραστικό κέντρο της Ευρώπης, ενώ κατά τη διάρκεια της Μεταρρύθμισης ο Λούθηρος εστίασε στην διάκριση της μετάφρασης από τη δομή του πρωτότυπου (Σελλά-Μάζη, 2010:35).

Σε μεταγενέστερη περίοδο η μετάφραση εξετάζεται από τη σκοπιά της ερμηνείας στα πλαίσια του ανθρώπινου λόγου (Σελλά-Μάζη, 2010:35). Μάλιστα, την περίοδο της Αναγέννησης η μετάφραση στοχεύει στην προσαρμογή στα νέα δεδομένα της εποχής και στη βελτίωση του πρωτότυπου κειμένου (Σελλά-Μάζη, 2010:35).

Από αυτήν την εποχή και στο εξής, στόχος του μεταφραστή αποτελεί η σύνδεση μεταξύ του συγγραφέα του πρωτότυπου κειμένου και του αναγνώστη του κειμένου που έχει μεταφραστεί, με στόχο την κατανόηση του συγγραφέα. Έτσι προκύπτει το ζήτημα της πολιτογράφησης ή της διεθνοποίησης της μετάφρασης.

Η πολιτογράφηση σχετίζεται με την άποψη που έχει ο μεταφραστής, ενώ ο αναγνώστης μεταφέρεται στο χωροχρόνο του πρωτότυπου κειμένου. Υπέρμαχοι αυτής της μεθόδου είναι ο Schleiermacher και ο Wilamovitz που τάσσονται υπέρ της πιστότητας στο πνεύμα και τονίζουν την ανάγκη της ύπαρξης φιλολογικής ανάλυσης προκειμένου να επέλθει η πιστή μετάφραση (Σελλά-Μαζή, 2010:37).

Η διεθνοποίηση αφορά τη μεταφορά του αναγνώστη στο χωροχρόνο του κειμένου που τίθεται προς μετάφραση. Υπέρμαχοι της διεθνοποίησης είναι ο Ortega y Gasset, ο Benjamin οι οποίοι επικεντρώνονται στην πιστότητα στη μορφή και του ξενότροπου.

Ο Ortega y Gasset πρεσβεύει ότι η ομιλία είναι άκρως αντίθετη από τη σκέψη, ενώ ο Benjamin εστιάζει στα πλεονεκτήματα που επιφέρει η διεθνοποιημένη μέθοδος της μετάφρασης και κυρίως στον εμπλουτισμό της γλώσσας αναφορικά με τα ρυθμικά και μετρικά της στοιχεία. Η Γερμανία μετατρέπεται σε κέντρο μετάφρασης και η μετάφραση αρχίζει να εξετάζεται από τη σκοπιά της φιλοσοφίας της γλώσσας.

Η μετάφραση άρχισε να αποτελεί αντικείμενο αυξανόμενου ενδιαφέροντος εξαιτίας της ανάπτυξης της παγκοσμιοποίησης, καθώς κι εξαιτίας της εξάπλωσης της πληροφορικής (Eco, 2003:23). Στον εικοστό αιώνα η μετάφραση χρησίμευε στην εκμάθηση ξένων γλωσσών και συνέβαλε θετικά στην ανάπτυξη άλλων επιστημονικών κλάδων. Ωστόσο, εξαιτίας της χειροκίνητης μετάφρασης, η διαδικασία της μετάφρασης έπαιρνε πολύ χρόνο για να ολοκληρωθεί. Για αυτό το λόγο το 1940, τέθηκε το ζήτημα της μετάφρασης από μηχανές (<http://www.metafrasi.org/>).

Μετά το δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο η μετάφραση αποτέλεσε αντικείμενο της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας με πυρήνα την δημιουργία ενός νέου κειμένου, ισοδύναμου και πιστού αντιγράφου, από ένα άλλο κείμενο που βρίσκεται σε μια άλλη γλώσσα.

Στις δεκαετίες του 1950 και 1960, εισάγεται η έρευνα στη μετάφραση, η οποία βασίζεται στη γλωσσολογία και στη στατιστική και αυτοματοποιείται η μετάφραση με την ανάπτυξη προγραμμάτων, ενώ παράλληλα αναζητούνται τρόποι επίλυσης των προβλημάτων της μετάφρασης (Τσίγκου, 2011/2012:1).

Στη δεκαετία του 1980 ο Ladmiral εξετάζει τη σχέση μεταξύ της μετάφρασης στην πράξης και της μετάφρασης ως θεωρίας, κάνει αναφορά στα μεταφραστικά προβλήματα και αναλύει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τόσο της ευθείας, όσο και της αντίστροφης μετάφρασης (Σελλά-Μαζή, 2010:53).

Μεταξύ θεωρίας και πράξης βρίσκονται άλλοι ερευνητές, οι οποίοι πρεσβεύουν ότι η μετάφραση λειτουργεί ως επιστήμη, ως επιδεξιότητα, ως τέχνη κι ως προσωπική επιλογή και διακρίνει τα πληροφοριακά, τα εκφραστικά και τα κλητικά κείμενα. Αναφορικά με τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η μετάφραση, διακρίνει τη σημασιολογική που επικεντρώνεται στο συγγραφέα κι εφαρμόζεται στα λογοτεχνικά κείμενα και στην επικοινωνιακή που επικεντρώνεται στο μήνυμα και στο κοινό (Σελλά-Μαζή, 2010:54).

Η καινοτομία που εισάγει σχετίζεται με τη διαδικασία της μετάφρασης. Ειδικότερα για τη μετάφραση κειμένων διακρίνει κάποια διεργασία που χαρακτηρίζεται από κάποια στάδια (Newmark, 1988:265).

Στις μέρες μας, η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η εδραίωση του Διαδικτύου συνέβαλαν θετικά στη διάδοση της μετάφρασης σε όλο τον κόσμο (<http://www.metafrasi.org/>). Η μετάφραση είναι απαραίτητη στους περισσότερους τομείς της καθημερινής μας ζωής και απαραίτητη κρίνεται η επικοινωνία με αλλόγλωσσους. Επίσης η παγκοσμιοποίηση, η εξάπλωση του διαδικτύου συμβάλλουν στην εξάπλωση της μετάφρασης και παρατηρείται ότι πολλά κείμενα θα πρέπει να μεταφραστούν σε πολλές και διαφορετικές γλώσσες.

1.4 Η μετάφραση στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα η μετάφραση γεννιέται το 1784 γύρω από την ενδογλωσσική μετάφραση και κυρίως με τη μετάφραση του La Science du Gouvernement του Real de Courban από τον Δημήτριο Καταρτζή (Connolly & Bacopoulou-Halls,

1998:97). Με το έργο αυτό αναδεικνύεται ότι η μετάφραση αποτελεί πρόβλημα (μεταφραστικό πρόβλημα) αφού υπάρχει άγνοια σχετικά με τη σχέση μεταξύ του πρωτότυπου έργου και του έργου που προκύπτει κατόπιν της μεταφραστικής παρέμβασης, καθώς και σχετικά με τη σχέση μεταξύ του ατόμου που μεταφράζει και του κειμένου που μεταφράζεται (Κακριδής, 2008:4).

Τις τελευταίες δεκαετίες η μεταφρασεολογία έχει αναδειχθεί σε ανεξάρτητο ακαδημαϊκό κλάδο. Πολλά εγχειρίδια και πλήθος ερευνών έχουν λάβει χώρα για τον τομέα της μετάφρασης και πολλά μαθήματα εισάγονται τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Επίσης διοργανώνονται πολλά συνέδρια, πολλά επιστημονικά περιοδικά εκδίδονται και κάθε δυο χρόνια πραγματοποιείται η Συνάντηση των Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων.

1.5 Χαρακτηριστικά μεταφρασεολογίας

Η μεταφρασεολογία έχει κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Ένα από αυτά είναι ότι πρόκειται για μια επιστήμη που απαιτεί τη μελέτη και τη σύζευξη άλλων επιστημών και την χρήση πολλών ερευνητικών πεδίων και μεθόδων (Snell-Hornby, 1994:21).

Επίσης η μεταφρασεολογία δανείζεται αρκετά στοιχεία από άλλους επιστημονικούς κλάδους και πάνω σε αυτούς βασίζεται προκειμένου να επιτύχει τους ερευνητικούς στόχους που θέτει. Για παράδειγμα η μεταφρασεολογία δανείζεται στοιχεία από τη γλωσσολογία, από τη θεωρία της λογοτεχνίας, από την πληροφορική, από τα μαθηματικά.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της μεταφρασεολογίας είναι τα πολλά και διαφορετικά είδη που οφείλει να μελετήσει κι ότι θα πρέπει να προσεγγίσει υπό διαφορετική οπτική γωνία το κάθε είδος της μετάφρασης. Επίσης, η μεταφρασεολογία ως κλάδος ανήκει σε τμήματα ξένων γλωσσών και φιλολογιών και δεν αποτελεί ανεξάρτητο αντικείμενο.

Τέλος η μεταφρασεολογία δεν αποτελεί ένα ενιαίο αντικείμενο, αφού οι μεταφρασεολόγοι δεν είναι αποκλειστικά και μόνο απόφοιτοι των τμημάτων

ξένων φιλολογιών. Αντίθετα κάποιοι δεν έχουν αποφοιτήσει από κάποιο πανεπιστημιακό ίδρυμα, αλλά έχουν απλά εμπειρία στη μετάφραση.

1.6 Είδη μετάφρασης

Η μετάφραση διακρίνεται σε 3 κατηγορίες. Πρόκειται για την ενδογλωσσική μετάφραση, τη διαγλωσσική μετάφραση και τη διασημειωτική μετάφραση (Jakobson, 1963:80). Η ενδογλωσσική μετάφραση αφορά την ερμηνεία γλωσσικών σημείων μέσω άλλων σημείων της ίδιας γλώσσας. Παραδείγματα ενδογλωσσικής μετάφρασης είναι η μετάφραση από τα αρχαία ελληνικά στα νέα ελληνικά και η παράφραση (Jakobson, 1963:80).

Η διαγλωσσική μετάφραση ή καθαυτό μετάφραση εφαρμόζεται στην Ελλάδα κι αφορά την ερμηνεία γλωσσικών σημείων μίας γλώσσας μέσω των γλωσσικών σημείων μίας άλλης γλώσσας. Οι μορφές της διαγλωσσικής μετάφρασης είναι η γραπτή μετάφραση, η προφορική μετάφραση ενός γραπτού κειμένου, η ταυτόχρονη διερμηνεία και η διαδοχική διερμηνεία, αλλά και η διερμηνεία με ψιθύρισμα, ο υποτιτλισμός και η μεταγλώττιση ταινιών.

Η διασημειωτική μετάφραση αφορά την ερμηνεία των γλωσσικών σημείων μέσω συμβόλων μη λεκτικών συστημάτων, όπως είναι το σύστημα Morse, η νοηματική γλώσσα και ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας και την μεταγραφή ενός γραπτού κειμένου σε ένα μουσικό κομμάτι, σε έναν πίνακα ή σε μία ταινία (Jakobson, 1963:114).

Επίσης η μετάφραση, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά της, διακρίνεται στη γενική και στην ειδική μετάφραση. Η γενική μετάφραση αφορά κείμενα δηλαδή που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, όπως είναι οι συνταγές μαγειρικής, οι τουριστικοί οδηγοί, οι οδηγίες χρήσης και άρθρα εφημερίδων.

Αντίθετα, η ειδική μετάφραση αφορά εξειδικευμένους τομείς, όπως η ιατρική, η πληροφορική και απαιτεί τη χρήση πολυμέσων, τεχνικών, εργαλείων και λογισμικών (Gouadec, 2007:5).

Επίσης η μετάφραση διακρίνεται με βάση τον τύπο και το θέμα του πρωτότυπου κειμένου. Παραδείγματα αποτελούν η λογοτεχνική μετάφραση, η τεχνική μετάφραση, η ιατρική μετάφραση, η νομική μετάφραση, η οικονομική μετάφραση κι άλλες (Gouadec, 2007:5).

Η μετάφραση κατηγοριοποιείται και με βάση τη λειτουργία που καλούνται να επιτελέσουν. Έτσι υπάρχει η μετάφραση που προορίζεται για το δικαστικό τομέα, η μετάφραση που προορίζεται για τις εμπορικές υπηρεσίες.

Τέλος υπάρχουν κι οι μεταφράσεις που συνδυάζουν την εικόνα και τον ήχο με το κείμενο κι αφορούν τη μετάφραση του περιεχομένου ιστότοπων ή CD-ROM, τη μετάφραση του οπτικοακουστικού κι άλλων πολυμέσων (Gouadec, 2007:5).

1.7 Μετάφραση και γλωσσολογία

Η γλωσσολογία έχει συμβάλει στην ανάπτυξη και στην εδραίωση της μεταφρασεολογίας. Μάλιστα η γλωσσολογία ήταν ο πρώτος κλάδος που επιχείρησε να ερμηνεύσει το μεταφραστικό φαινόμενο.

Ο Federon ήταν ο πρώτος που μελέτησε τη σύνδεση μεταξύ της μετάφρασης και της γλωσσολογίας, αλλά ο Mounin καθόρισε τη συσχέτιση μεταξύ των μεταφραστικών προβλημάτων και των βασικών αρχών της γλωσσολογίας (Κουτσιβίτης, 1990/1991:230).

Ειδικότερα η εμπειρία της μετάφρασης απορρίπτεται και αρχίζει να εδραιώνεται μια πιο αντικειμενική προσέγγιση της μετάφρασης με τη συμβολή των Vinay και Darbelnet, του Mounin, του Nida και του Catford στα έργα των οποίων επιδρούν διάφορα γλωσσολογικά ρεύματα. Στο έργο των Vinay και Darbelnet αναλύεται και συγκρίνεται το ύφος της γαλλικής και της αγγλικής γλώσσας, διακρίνονται το επίπεδο της γραμματικής, το επίπεδο του λεξιλογίου και το επίπεδο του μηνύματος και προκύπτει ότι η μετάφραση μπορεί να είναι πιστή. Οι δυο αυτοί ερευνητές πρότειναν την εφαρμογή μεταφραστικών τεχνικών (Pergnier, 1981:258).

Ο Mounin στο βιβλίο του “Les problèmes théoriques de la traduction” (1963) καθιστά τη μετάφραση κλάδο της Γλωσσολογίας. Εστιάζει στα προβλήματα που προκύπτουν από τη δομή του λεξιλογίου, από τη σύνταξη, από τη συνδύλωση, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η μετάφραση μπορεί να πραγματοποιηθεί (Mounin, 1963:45).

Ο Nida δίνει στη μετάφραση μία επιστημονική βάση και δανείζεται έννοιες και όρους από τη σημασιολογία και από την πραγματολογία. Σύμφωνα με αυτόν, μια λέξη αντλεί τη σημασία της από το γλωσσικό περιβάλλον και είναι διαφορετική από πολιτισμό σε πολιτισμό (Nida, 1964:154).

Ο Catford αντιλαμβάνεται τη γλώσσα ως επικοινωνία, που επιδρά τόσο στο γλωσσικό περιβάλλον όσο και στο φωνολογικό, γραφολογικό, γραμματικό, περιβάλλον (Catford, 1965:95). Αυτό που είναι γενικά αποδεκτό είναι ότι η σχέση μεταξύ γλωσσολογίας και μετάφρασης είναι αμφίδρομη.

Με πιο απλά λόγια, η μετάφραση προσφέρει υλικό στη γλωσσολογία για την εξαγωγή συμπερασμάτων και διατύπωση γλωσσικών παρατηρήσεων, ενώ η γλωσσολογία μεταδίδει στη μετάφραση βασικές αρχές της γενικής γλωσσολογίας, ώστε να εφαρμοστούν μεταφραστικές τεχνικές (Τσίγκου, 2011/2012:5).

1.8 Τεχνολογία και μετάφραση

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η εξάπλωση του διαδικτύου δημιούργησε τη μεταφραστική τεχνολογία που συνδυάζει τη μεταφρασεολογία με την τεχνολογία. Πρόκειται για την αυτοματοποίηση της μετάφρασης με τη βοήθεια κάποιων εργαλείων (L’Homme, 2000:7).

Οι αλλαγές στην τεχνολογία επιδρούν τόσο στο έργο του μεταφραστή, όσο και στη διαδικασία της μετάφρασης Σε προγενέστερες περιόδους, η μετάφραση ταυτιζόταν με τη γραφή και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνταν ήταν το καλάθι, η σμίλη, η πένα, το στυλό, η γραφομηχανή, η πινακίδα, η περγαμινή, ο πάπυρος και το χαρτί. Ωστόσο, πολλά έργα απαγγέλλονταν και προφορικά ως τον Μεσαίωνα

Στη δική μας εποχή η μετάφραση πραγματοποιείται με τη βοήθεια του δυαδικού κώδικα, της ηλεκτρολόγησης, της οθόνης, του Διαδικτύου. Ο μεταφραστής καλείται να μεταφράσει κείμενα από ποικίλες πηγές στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης και στην αναβάθμιση της μεταφρασεολογίας (Δημητρούλια, 2005:265). Στο διαδίκτυο, μπορεί κάποιος μεταφραστής να βρει λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, άρθρα από εφημερίδες και διάφορες βιβλιοθήκες. Τα εργαλεία που υπάρχουν για μεταφραστές διακρίνουν τη μετάφραση, στη Μετάφραση με Ηλεκτρονική Υποστήριξη και στην Μηχανική ή Αυτόματη Μετάφραση.

Η Μετάφραση με ηλεκτρονική υποστήριξη περιλαμβάνει τα υποστηρικτικά εργαλεία, όπως είναι ο επεξεργαστής του κειμένου, τα λεξικά, οι βάσεις δεδομένων ορολογίας και οι εφαρμογές αναζήτησης πληροφορίας και έρευνας.

Η Μηχανική Μετάφραση εμφανίζεται τη δεκαετία του 1940 και εστίασε στην εφαρμογή κι ανάλυση των στοιχείων και των δομών της γλώσσας, καθώς και στην αυτόματη μετάφραση (Σελλά-Μαζή, 2010:41). Αυτού του είδους η μετάφραση εστιάζει στη μηχανή, έχει τη δυνατότητα να βοηθήσει το μεταφραστή στο έργο του με τη συμβολή της χρήσης των βάσεων ορολογίας και τεκμηρίωσης, με τη συμβολή της ηλεκτρονικής λεξικογραφίας και με τη συμβολή της ημιαυτόνομης μετάφρασης (Σελλά-Μαζή, 2010:42).

Μια εταιρία που ανέπτυξε λογισμικό και παρείχε υπηρεσίες μηχανικής μετάφρασης είναι η SYSTRAN που βασίστηκε σε στατιστικές προσεγγίσεις. Άλλα προγράμματα που βοήθησαν τη μηχανική μετάφραση είναι το Eurotra που χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κι επεξεργαζόταν το κείμενο σε συντακτικό, σε δομικό και σε γραμματικό επίπεδο και το Computer Aided Translation (CAT) που με τη βοήθεια του υπολογιστή διευκολύνει τη μεταφραστική διαδικασία (Δημητρούλια, 2005:265).

Κάθε επαγγελματίας μεταφραστής έχει τη δυνατότητα να βρει στο διαδίκτυο ό,τι χρειάζεται για να μεταφράσει ένα πρωτότυπο κείμενο που βρίσκεται σε μια συγκεκριμένη γλώσσα σε ένα κείμενο που μεταφράζεται σε μια άλλη γλώσσα. Για παράδειγμα στο διαδίκτυο διατίθενται πολλά και διαφορετικά προγράμματα μετάφρασης που δίνουν τη δυνατότητα της άμεσης μετάφρασης λέξεων, φράσεων ακόμη κι ολόκληρων κειμένων σε ζεύγος γλωσσών, δηλαδή από τα ελληνικά στα αγγλικά και το αντίστροφο.

Το διαδίκτυο προσφέρει στον μεταφραστή την ευκαιρία να αναζητήσει πολλές πηγές και να εστιάσει στην αναζήτηση της αυθεντικότητας και της αξιοπιστίας των πηγών. Ταυτόχρονα, το διαδίκτυο δίνει τη δυνατότητα στο μεταφραστή να πραγματοποιήσει μια έρευνα η οποία θα βασίζεται σε αναλυτικά στοιχεία, θα βρει πολλά και διαφορετικά κείμενα που ανήκουν στην ίδια περίοδο (Δημητρούλια, 2005:265).

Με αυτόν τον τρόπο ο μεταφραστής θα μπορεί να σχηματίζει μια γενική εικόνα και να είναι σε θέση να συγκρίνει τη γλώσσα ενός πρωτότυπου κειμένου που ανήκει σε μια διαφορετική περίοδο με τη γλώσσα στην οποία θα μεταφραστεί το κείμενο, βρίσκοντας τις ομοιότητες και τις διαφορές ως προς τη δομή, τη μορφολογία της γλώσσας, καθώς και το γραμματικό και το συντακτικό της κομμάτι (Δημητρούλια, 2005:265).

Επίσης ο μεταφραστής μπορεί να κάνει εγγραφή σε διάφορα φόρουμ, σε διάφορες ιστοσελίδες και σε διάφορα blogs με σκοπό να επικοινωνεί με άλλους μεταφραστές για προβλήματα που αντιμετωπίζει και για απορίες που του δημιουργούνται (Δημητρούλια, 2005:265).

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

2.1 Οι παραπομπές

Οι παραπομπές ή (αλλιώς) βιβλιογραφικές αναφορές είναι οι πηγές που χρησιμοποιούνται για τη συγγραφή μιας εργασίας. Πιο συγκεκριμένα η παραπομπή είναι ο τρόπος με τον οποίο επιβεβαιώνεται η χρήση άλλων πηγών στην εργασία (AUB, 2016:1). Όσο μεγαλύτερη είναι μια εργασία, τόσο περισσότερη έρευνα πραγματοποιείται, προκειμένου να συγκεντρωθούν οι παραπομπές.

Όλες οι βιβλιογραφικές αναφορές εμφανίζονται σε μια εργασία τόσο ως βιβλιογραφικές παραπομπές όσο και ως βιβλιογραφία. Οι βιβλιογραφικές αναφορές τοποθετούνται μέσα στο κείμενο σε παρενθέσεις, ενώ η βιβλιογραφία τοποθετείται στο τέλος μιας εργασίας.

Οι παραπομπές πραγματοποιούνται από συγκεκριμένους μελετητές και παρατίθενται σύμφωνα με κάποια πρότυπα, διεθνώς αναγνωρισμένα από τα πανεπιστήμια κι από τους οργανισμούς (AUB, 2016:1).

Τα συστήματα των βιβλιογραφικών αναφορών είναι πολλά και διαφέρουν μεταξύ τους ως προς τον τρόπο που εμφανίζεται η βιβλιογραφική πληροφορία. Παραδείγματα γνωστών συστημάτων είναι:

- APA (American Psychological Association)
- Chicago B. ή Numeric
- Harvard, MLA (Modern Language Association)
- Cambridge, κ.ά.

Κάθε πληροφορία που παρατίθεται θα πρέπει να χρησιμοποιείται με σωστό τρόπο και να βασίζεται σε κάποιες αρχές. Οι πηγές προέρχονται είτε από βιβλία ή από κεφάλαια βιβλίων και από άρθρα περιοδικών, είτε από πηγές του Διαδικτύου.

Οι αρχές είναι εντιμότητα και η ελεγχσιμότητα. Ως εντιμότητα ορίζεται η χρήση της πληροφορίας για πρώτη φορά και η αποφυγή της λογοκλοπής, δηλαδή της οικειοποίησης πληροφοριών που έχει ήδη χρησιμοποιήσει κάποιος άλλος. Ως ελεγχσιμότητα ορίζεται η διαπίστωση της αλήθειας και της ακρίβειας μιας πληροφορίας.

Αναφορικά με τις πηγές, όταν πρόκειται για πιστή αναπαραγωγή κάποιου και για αυτούσια στοιχεία, φράσεις και λέξεις, απαραίτητη είναι η χρήση των διπλών εισαγωγικών και η παραπομπή στην ακριβή σελίδα από την οποία προέρχονται.

Όταν γίνεται αναφορά σε «δευτερεύουσες πηγές», δηλαδή στοιχεία ή παραθέματα ενός συγγραφέα που αναφέρονται σε κάποιον άλλον, θα πρέπει να υπάρχει παραπομπή τόσο στην πηγή του αρχικού αποσπάσματος, όσο και στην πηγή η οποία χρησιμοποιήθηκε αργότερα.

2.2 Ιστορική αναδρομή των παραπομπών

Οι παραπομπές δεν αποτελούν ένα πρόσφατο εργαλείο. Το 1927, οι Gross και Gross μελέτησαν τις αναφορές σε ετήσιες εκδόσεις του ετήσιου περιοδικού “Journal of the American Chemical Society”. Ωστόσο, απουσίαζε ένα δίκτυο όπου θα ήταν καταγεγραμμένα τα περιοδικά και τα βιβλία.

Οι απαρχές της ανάλυσης παραπομπών εντοπίζονται στη δεκαετία του 1960 με την χρήση κάποιων συγκεκριμένων βάσεων δεδομένων, όπως είναι η Arts and Humanities Citation Index (A&HCI), η Science Citation Index (SCI) και η Social Sciences Citation Index (SSCI) (Moed, 2005:166).

Συνολικά, αυτές οι βάσεις δεδομένων περιλαμβάνουν περίπου 8500 περιοδικά και εκατομμύρια άρθρα. Η βάση δεδομένων SCI μεταφράζεται στα ελληνικά ως Δείκτης Παραπομπής Επιστημών και είναι διατεταγμένος κατά αλφαβητική σειρά. Ειδικότερα πρώτα γίνεται αναφορά στο συγγραφέα, ακολουθεί το έτος δημοσίευσης και στη συνέχεια αναφέρονται ο τόπος όπου δημοσιεύονται, ο τόμος και η σελίδα (Garfield, 1961:65). Η βάση χρησιμοποιείται περισσότερο από τις άλλες, αφού όχι μόνο χρησιμοποιεί μεγάλο εύρος αναφορών, αλλά καλύπτει μια τεράστια έκταση της επιστήμης (Garfield, 1974:8) Ειδικότερα, η συγκεκριμένη

βάση δεδομένων δεν περιορίζεται σε έναν μόνο κλάδο και δεν εξειδικεύεται, όπως οι άλλες βάσεις δεδομένων (Garfield, 1974:61).

Πρόκειται για μια βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε το 1961. Η βάση είναι διεθνής και διεπιστημονική κι αποτελεί την πιο επιστημονικά αξιόπιστη και την πιο αναπτυγμένη χρονικά, βάση δεδομένων του κόσμου που παρουσιάζει αυξητική πορεία των περιοδικών. Μάλιστα, μέχρι και το 1971 αυτή η βάση δεδομένων περιείχε πολλά εκατομμύρια αναφορών που εμφανίστηκαν ως υποσημειώσεις και βιβλιογραφίες εκατομμυρίων άρθρων, περιοδικών και βιβλίων.

Επίσης το Ινστιτούτο για τις επιστημονικές πληροφορίες (ISI) ανέλαβε μια συστηματική ανάλυση της αναφοράς του περιοδικού σε ολόκληρη την επιστήμη και την τεχνολογία. Η βάση δεδομένων ISI περιλαμβάνει αναφορές σε περιοδικά που δημοσιεύονται από το 1945 μέχρι σήμερα (Garfield, 1972:45). Αυτή η νέα βάση δεδομένων (ISI) χαρτογράφησε περισσότερο το δίκτυο των πληροφοριών και των περιοδικών, δημιουργώντας τρεις λίστες.

Πρόκειται για μια λίστα στην οποία πραγματοποιείται η συσώρευση όλων των αναφορών των ίδιων τίτλων. Ειδικότερα στην πρώτη λίστα παρουσιάζεται ο αριθμός των διαφόρων τίτλων στους οποίους έγινε αναφορά τα τελευταία χρόνια και διαπιστώνεται ποιοι τίτλοι εμφανίζονται περισσότερο και συχνότερα. Η δεύτερη λίστα εξειδικεύεται περισσότερο. Πρόκειται για μια αναφορά στην ιστορία του κάθε τίτλου που αναφέρεται και μέσω αυτής της λίστας διαπιστώνεται η συχνότητα αναφοράς κάθε τίτλου. Στην τρίτη λίστα τα δεδομένα οργανώνονται με βάση τις αναφορές που υπάρχουν για ένα συγκεκριμένο θέμα (Garfield, 1972:45).

2.3 Η Χρησιμότητα των παραπομπών

Η χρήση των παραπομπών κρίνεται απαραίτητη και χρήσιμη για πολλούς λόγους. Αρχικά μια εργασία που πραγματοποιείται με τη βοήθεια των βιβλιογραφικών αναφορών, αποκτά αξία, υψηλή ποιότητα κι επιστημονικό κύρος διότι βασίζεται σε επιστημονικά τεκμήρια και γιατί έχει πραγματοποιηθεί έρευνα εις βάθος.

Έτσι η χρήση των βιβλιογραφικών αναφορών ταυτίζεται με τον προσδιορισμό μιας πηγής πληροφοριών, με την επαλήθευση της ακρίβειας, με την αυθεντικότητα και με τη νομιμότητα των πληροφοριών που παρέχονται, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τα πνευματικά δικαιώματα του αρχικού δημιουργού. Με αυτόν τον τρόπο αναγνωρίζονται τα βιβλία και τα περιοδικά που χρησιμοποιούνται ως πηγές.

Οι εργασίες που συγγράφονται με τη βοήθεια της ανάλυσης παραπομπών, ομαδοποιούνται με βάση τις κοινές αναφορές και τις παραπομπές και μελετώνται τα κοινά χαρακτηριστικά που εμφανίζουν οι παραπομπές. Επιπλέον, με τη χρήση των βιβλιογραφικών αναφορών δηλώνεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εύρεση των πηγών και για τη συγγραφή της εργασίας.

Επίσης, η χρήση παραπομπών δίνει τη δυνατότητα να παραδοθεί μια εργασία που θα στηρίζεται στη βαθιά γνώση του επιστημονικού αντικειμένου που πραγματεύεται, ανακαλύπτοντας νέες πηγές. Παράλληλα, οι πηγές που χρησιμοποιούνται για τις παραπομπές συμβάλλουν θετικά στην πιο άμεση και πιο εύκολη πραγματοποίηση της έρευνας και της συγγραφής της εργασίας (AUB, 2016:1).

Ακόμη η χρήση παραπομπών συμβάλλει στην παρακολούθηση της εξέλιξης του αντικειμένου που πραγματεύεται η εργασία, δίνοντας τη δυνατότητα στους αναγνώστες να ενημερωθούν για το αντικείμενο που τους ενδιαφέρει, να διερευνήσει το θέμα περισσότερο, αλλά και να επιβεβαιώσουν τα λεγόμενα από την αρχική πηγή. Με τη χρήση των παραπομπών αναγνωρίζονται τόσο τα έργα όσο και οι δημιουργοί των έργων των οποίων οι πληροφορίες χρησιμοποιούνται στην εργασία.

Τέλος, οι παραπομπές δίνουν τη δυνατότητα να μελετηθεί η δομή της επιστημονικής βιβλιογραφίας και να εξεταστεί γύρω από διάφορες σκοπιές, όπως είναι η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένες οι πηγές, η ηλικία των βιβλιογραφικών πηγών, η μορφή που έχουν, καθώς και η χώρα από την οποία προέρχονται. Ταυτόχρονα μέσω των παραπομπών μελετώνται οι ιστορικές και οι κοινωνικές πτυχές της ακαδημαϊκής επικοινωνίας (Mahapatra, 2000:4).

2.4 Η Ανάλυση των παραπομπών

Η ανάλυση των παραπομπών αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους και μια από τις πιο δημοφιλείς τεχνικές βιβλιομετρίας η οποία μελετά την επιστήμη με βάση κάποια δεδομένα παραπομπής κι αναλύει τις αναφορές (Φίλιας, 2001:201).

Η βιβλιομετρία χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση διαφόρων ειδών και για τη μελέτη των χαρακτηριστικών και του περιεχομένου των αναφορών. Η πιο βασική βιβλιομετρική τεχνική που χρησιμοποιείται περιλαμβάνει την καταμέτρηση και την κατηγοριοποίηση των δημοσιεύσεων με βάση τον τύπο, τη χώρα καταγωγής τους και με βάση τη χρήση τους από τους επιστήμονες.

Η βιβλιομετρία μελετάται από το 1917 από τον F J Cole & N B Eales, οι οποίοι υπολογίζουν τον αριθμό των αναφορών που χρησιμοποιήθηκαν. Το 1932 ο Hulme εισήγαγε τον όρο "Στατιστική βιβλιογραφία" κι ανέλυσε τα άρθρα περιοδικών. Το 1972 πραγματοποιείται η πρώτη καταγεγραμμένη μελέτη των δεδομένων παραπομπής από την Gross. Η διεθνής διάσκεψη στο Βερολίνο τον Σεπτέμβριο του 1993 καθιερώνει τη βιβλιομετρική και τη συνδέει με την Πληροφορική. Η βιβλιομετρία διακρίνεται σε ποσοτική και σε ποιοτική μελέτη των βιβλιομετρικών φαινομένων (Vandana, 2011:34).

Η ποσοτική ανάλυση της βιβλιομετρίας, ανέπτυξε τρεις βασικούς βιβλιομετρικούς νόμους. Πρόκειται για το νόμο της Lotka που κατανέμει τις αναφορές ανά συγγραφέα, για το νόμο του Zipf που κατανέμει τις αναφορές ανά συχνότητα εμφάνισης και το νόμο σκέδασης του Bradford που κατανέμει τις αναφορές με βάση τα περιοδικά σε συγκεκριμένο τομέα (Vandana, 2011:36).

Στόχοι της ποσοτικής είναι ο σχεδιασμός οικονομικών πληροφοριακών συστημάτων και δικτύων, η βελτίωση της αποδοτικότητας των πληροφοριών, ο προσδιορισμός των ελλείψεων στην βιβλιογραφική έρευνα, η πρόβλεψη δημοσίευσης τάσεων, καθώς και η αποσαφήνιση των νόμων της βιβλιομετρίας (Vandana, 2011:36).

Η ποιοτική ανάλυση της βιβλιογραφίας εστιάζει στην αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Ειδικότερα, στην ποιοτική ανάλυση προσδιορίζεται

μια βασική βιβλιογραφία, κατατάσσονται οι δημοσιεύσεις σε ζώνες μειωμένης σημασίας και ταξινομούνται οι παραπομπές με βάση τη χρησιμότητά τους (Vandana, 2011:38).

Μια επιστημονική έρευνα χαρακτηρίζεται από τη χρήση επιστημονικών μεθόδων για να εξάγει τα συμπεράσματά της (Φίλιας, 2001:201). Η έρευνα μπορεί να είναι είτε θεωρητική, είτε εμπειρική. Στην θεωρητική έρευνα μελετώνται οι θεωρίες κι οι ιδέες που μας βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση ενός φαινομένου, ενώ η εμπειρική έρευνα εστιάζει στις παρατηρήσεις και στις μετρήσεις, μέσω της συλλογής και της ανάλυσης των παραπομπών.

Οι βιβλιογραφικές παραπομπές χρησιμοποιούνται για να αναδείξουν ότι μια έρευνα χαρακτηρίζεται από υψηλή ποιότητα και για να αποδείξουν ότι το περιεχόμενο των αναφορών είναι άξιο να γίνει γνωστό.

Η ανάλυση των παραπομπών αφορά τον αριθμό που εμφανίζεται μια συγκεκριμένη βιβλιογραφική αναφορά ή ένας συγκεκριμένος συγγραφέας σε μια έρευνα, ώστε να διαπιστωθεί ποιοι συγγραφείς και ποιες πηγές χρησιμοποιούνται συχνότερα. Πρόκειται για ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει μια έρευνα, καθορίζοντας ποιες πηγές θα χρησιμοποιηθούν και ποιες δεν θα χρησιμοποιηθούν, τονίζοντας τις πηγές που είναι σημαντικές και εντοπίζοντας τη συνεισφορά του επιστήμονα και της ομάδας που συγγράφουν τις αναφορές.

Η ανάλυση της παραπομπής προσμετρά τις παραπομπές που επισυνάπτονται στο τέλος κάθε επιστημονικού έργου και περιλαμβάνει τη συλλογή, τη μέτρηση, την ανάλυση και την ερμηνεία των παραπομπών που δίνονται στην έρευνα. Η ανάλυση των παραπομπών εφαρμόζεται τόσο στην επιστήμη της πληροφορίας και στις βιβλιοθήκες, όσο και στην έρευνα.

Στην πρώτη περίπτωση, οι αναφορές χρησιμοποιούνται ως εργαλείο εύρεσης των εγγράφων, όπως είναι τα κυβερνητικά έγγραφα, οι διατριβές. Στη δεύτερη περίπτωση χρησιμοποιούνται για την εξαγωγή της έρευνας, προκειμένου να διαπιστωθεί ο τύπος, η ηλικία, οι συγγραφείς, τα περιοδικά και οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται (Vandana, 2011:41).

Η κύρια λειτουργία της παραπομπής είναι να συνδέσει δύο έγγραφα, ώστε η εργασία που θα προκύψει βασιζόμενη στη βιβλιογραφία να έχει τη δυνατότητα να

αξιολογηθεί, να αποτελέσει τη βάση για άλλες εργασίες, να διορθώσει την εργασία και να προσδιορίσει τις δημοσιεύσεις που αναφέρονται σε αυτό το ζήτημα (Vandana, 2011:42).

Στόχος της ανάλυσης των παραπομπών είναι να μελετηθεί η επιρροή και η χρησιμότητα του επιστημονικού έργου και των επιστημόνων. Επίσης οι αναφορές σε άρθρα και βιβλία προσδιορίζουν τις πρωτότυπες δημοσιεύσεις και προετοιμάζουν τους αναγνώστες για τα μελλοντικά έργα. Οι λόγοι που χρησιμοποιείται η ανάλυση των παραπομπών είναι πολλοί και διαφορετικοί και κυρίως εστιάζει στην σημασία που έχει τόσο για τους συγγραφείς, όσο και για τους ερευνητές.

Αρχικά μέσω της ανάλυσης των παραπομπών προσδιορίζονται τόσο η επιρροή ενός έργου, όσο και οι συγγραφείς και τα έργα που χρησιμοποιήθηκαν μέσα σε αυτό το έργο. Επίσης, η ανάλυση των παραπομπών δίνει πληροφορίες για ένα θέμα, το αναλύει εκτενώς και προσδιορίζει τα πιο σημαντικά έργα που σχετίζονται με αυτό το θέμα, παρέχοντας, ήδη, υπάρχουσες και γνωστές πληροφορίες και ανακαλύπτοντας νέες που θα μπορούσαν να προσδώσουν νέο περιεχόμενο στο θέμα.

Επιπλέον, μέσω της ανάλυσης των δεδομένων γίνεται φανερό η επιρροή ενός συγγραφέα και του έργου του και εξετάζεται ο αριθμός των αναφορών που χρησιμοποιήθηκαν σε όλο το εύρος του κειμένου. Ακόμη, η ανάλυση των παραπομπών συμβάλλει στην ποιότητα, στην αξιοπιστία και στην πρωτοτυπία του έργου, αφού όσο περισσότερες αναφορές υπάρχουν, τόσο πιο ποιοτικό γίνεται το έργο λόγω των αποδεικτικών κι αυθεντικών στοιχείων που υπάρχουν (TOSU, 2014:1)

Η ανάλυση των αναφορών προσφέρει βοήθεια και καθοδήγηση και στους άλλους ερευνητές, αφού συμβάλλει στην ευκολότερη εύρεση του υλικού που υπάρχει προς μελέτη ενός συγκεκριμένου θέματος (Garfield, 1979:8). Σκοπός της ανάλυσης παραπομπών είναι να εξάγει συμπεράσματα σχετικά με κάποια συγκεκριμένα στοιχεία. Ειδικότερα, η ανάλυση της παραπομπής μελετά τον αριθμό των συγγραφέων που εμφανίζονται, τη συχνότητα που εμφανίζεται ο κάθε συγγραφέας, καταλήγοντας στο συμπέρασμα για το ποιοι συγγραφείς αναφέρονται περισσότερο.

Επίσης, η ανάλυση των παραπομπών μελετά τα περιοδικά που παρουσιάζονται και ποια είναι αυτά που αναφέρονται πιο συχνά. Ακόμη, μελετώνται οι σχέσεις μεταξύ των παραπομπών έργων που χρησιμοποιούνται ως πηγές, καθώς και η γλώσσα στην οποία είναι γραμμένες οι πηγές που χρησιμεύουν ως αναφορές (Mubeen, 1996:56).

Επιπλέον, η ανάλυση των παραπομπών στοχεύει να μεταδώσει τη γνώση και να αποδείξει ότι οι πηγές που χρησιμοποιούνται, μεταβάλλονται στην πάροδο του χρόνου. Επιπρόσθετα, η ανάλυση των παραπομπών συμβάλλει θετικά στο έργο των βιβλιοθηκονόμων, αφού τους βοηθά να επιλέγουν το κατάλληλο υλικό για το αντικείμενο μελέτης τους, να εντοπίσουν τη ζωντανή και την ξεπερασμένη συλλογή των πηγών και να τακτοποιήσουν τα περιοδικά.

Οι παραπομπές προσδίδουν και αξία στις συλλογές των βιβλίων και των περιοδικών που βρίσκονται στη βιβλιοθήκη και δίνουν τη δυνατότητα στους βιβλιοθηκονόμους να κατανέμουν χρονολογικά τα βιβλία και τα περιοδικά, αλλά και να παρατηρήσουν ποια βιβλία και ποια περιοδικά χρησιμεύουν περισσότερο ως πηγές για τη συγγραφή μιας εργασίας.

Οι παραπομπές είναι χρήσιμες και για τους εκδότες και για τους συντάκτες των επιστημονικών περιοδικών και των βιβλίων, αφού τους δίνει τη δυνατότητα να παρατηρήσουν την χρήση του βιβλίου και του περιοδικού, καθώς και την απόδοση που αυτά έχουν. Παράλληλα οι συντάκτες παρατηρούν τις αναφορές που γίνονται ανά έτος.

Τέλος, η χρήση των παραπομπών που αντλούνται από βιβλία και περιοδικά που βρίσκονται στις βιβλιοθήκες αποτελεί το κυριότερο εργαλείο για την ανάπτυξη μιας συλλογής που γίνεται δημοφιλές και αποδίδει τόσο σε επιστημονικό επίπεδο, όσο και σε οικονομικό.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι συνδρομητές της βιβλιοθήκης να αυξάνονται και να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις συλλογές. Με αυτό τον τρόπο οι βιβλιοθήκες αποκτούν περισσότερα έσοδα, καθίστανται περισσότερο δημοφιλείς και έχουν τη δυνατότητα να πλαισιώσουν τη βιβλιοθήκη με νέα περιοδικά και με νέες συλλογές.

Παρά τα θετικά της ανάλυσης των παραπομπών, υπάρχουν και κάποιοι ερευνητές που τάσσονται κατά της ανάλυσης των παραπομπών, προβάλλοντας κάποια επιχειρήματα. Ένα από αυτά είναι ότι σε κάποιες περιπτώσεις, οι αναφορές χρησιμοποιούνται με αρνητικό τρόπο, αφού ο αριθμός των παραπομπών που χρησιμοποιείται είναι μεγαλύτερος από αυτόν που θα έπρεπε.

Επίσης, οι παραπομπές χρησιμοποιούνται κάποιες φορές αποκλειστικά και μόνο για να χρησιμοποιηθούν, χωρίς να υπάρχει ουσιαστικός λόγος ύπαρξης αυτών (Vandana, 2011:44). Ακόμη, η αξία των παραπομπών υπονομεύεται από το γεγονός ότι δεν προβάλλεται μόνο το περιεχόμενο της παραπομπής, αλλά ταυτόχρονα αυτός που πραγματοποιεί μια εργασία ασκεί κριτική και προσθέτει και δικά του, προσωπικά σχόλια.

2.5 Η Ανάλυση των παραπομπών σχετικών με τη μετάφραση και τη μεταφρασεολογία

Η ανάλυση των παραπομπών που σχετίζονται με τη Μετάφραση και τη Μεταφρασεολογία αποτελεί μια μέθοδο που χαρακτηρίζεται από πολλές δυνατότητες κι από πολλά πλεονεκτήματα.

Αρχικά, η ανάλυση των παραπομπών δίνει τη δυνατότητα στους ερευνητές να αναζητήσουν στοιχεία σχετικά με τον τομέα της Μεταφρασεολογίας και να εξάγουν τα δικά τους συμπεράσματα.

Παρά τα θετικά που απορρέουν από την ανάλυση των παραπομπών, κρύβονται και κάποιες παγίδες. Μια από αυτές τις παγίδες είναι ότι οι παραπομπές μεταβάλλονται ως προς τους κλάδους και στην πάροδο του χρόνου. Επίσης, η ανάλυση των παραπομπών οδηγεί σε μια γενική σημασία σε όλους τους συγγραφείς, υποβαθμίζοντας την ατομική συνεισφορά του κάθε συγγραφέα και του έργου του.

Επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις, οι αναφορές μπορεί να είναι αρνητικές, αφού ο συγγραφέας δύναται να χρησιμοποιήσει μια αναφορά με αμφιλεγόμενο περιεχόμενο ή να την χρησιμοποιήσει με λανθασμένο τρόπο. Ακόμη, σε κάποιες περιπτώσεις, οι παραπομπές χρησιμοποιούνται για να αντικαταστήσουν την ποιότητα ενός έργου, ενώ θα έπρεπε οι παραπομπές να έχουν έναν δευτερεύοντα ρόλο και να χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά (Smith, 1981:7).

2.6 Η Ανάλυση των παραπομπών στη συγκεκριμένη εργασία

Οι παραπομπές που χρησιμοποιήθηκαν και αναλύθηκαν, αντλήθηκαν από τις πτυχιακές εργασίες που βρίσκονται στο αποθετήριο του τμήματος Εφαρμογών ξένων γλωσσών στη διοίκηση και στο εμπόριο του ΤΕΙ Ηπείρου. Ειδικότερα οι πηγές διακρίνονται ως προς την ημερομηνία έκδοσης, ως προς τους συγγραφείς, ως προς τους τίτλους κι ως προς τις θεματικές κατηγορίες.

Κάθε πηγή-κείμενο αποδελτιώνεται με βάση κάποια στοιχεία, όπως είναι η συχνότητα εμφάνισης ενός συγγραφέα, η συχνότητα εμφάνισης ενός συγκεκριμένου τίτλου, η συχνότητα εμφάνισης βιβλιογραφικών αναφορών ανάλογα με το έτος έκδοσης, τον αριθμό των σελίδων, τη γλώσσα στην οποία έχουν συνταχθεί.

3. ΈΡΕΥΝΑ

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναπτυχθεί η έρευνα που ακολουθήθηκε στα πλαίσια της αναφοράς της εργασίας στην επιστημονομετρική προσέγγιση της επιστημονικής περιοχής της μεταφρασεολογίας στα όρια της Ελληνικής επικράτειας. Αναλυτικότερα, το κεφάλαιο θα ξεκινήσει με μια γενική εισαγωγή στην έρευνα και έπειτα θα αναπτυχθούν τμήματα της έρευνας, όπως οι στόχοι, τα ερευνητικά ερωτήματα, η διαδικασία και τέλος το κεφάλαιο θα ολοκληρωθεί με την παράθεση των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων.

3.1 Εισαγωγή στην έρευνα

Η επιστημονομετρική προσέγγιση της μεταφρασεολογίας στην Ελλάδα έχει απασχολήσει και άλλους επιστήμονες στο παρελθόν. Σε έρευνες όπως αυτή της Ραψωμανιώτη (2015:9), εξήχθησαν χρήσιμα συμπεράσματα ως προς τους συγγραφείς που χρησιμοποιούνται συχνότερα σε άρθρα από Έλληνες συγγραφείς στο συγκεκριμένο τομέα. Αντίστοιχα στην έρευνα αυτή θα γίνει προσπάθεια εξαγωγής αντίστοιχων συμπερασμάτων.

Παρόλα αυτά, θα πρέπει να τονιστεί στο σημείο αυτό πως η μέθοδος που θα ακολουθηθεί στην ανάλυση των παραπομπών και στη συνέχεια των αποτελεσμάτων δεν θα πρέπει να ακολουθείται με "κλειστά μάτια" γιατί, όπως και οι περισσότερες μέθοδοι, διαθέτει τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα.

3.2 Στόχοι και ερευνητικά ερωτήματα

Σε μια έρευνα, θα πρέπει εξ' αρχής να τεθούν κάποιοι στόχοι. Οι στόχοι είναι αυτοί που δίνουν ουσία στην έρευνα, σχετίζονται με τα ερευνητικά ερωτήματα αυτής και τελικά δείχνουν το χαρακτήρα της. Στη συγκεκριμένη έρευνα οι στόχοι έγιναν ξεκάθαροι από την αρχή και σχετίζονταν με τον τομέα της μεταφρασεολογίας και τους συγγραφείς που αναφέρονται σε αυτή.

Έτσι λοιπόν το κύριο μέλημα μέσω της εργασίας αυτής ήταν να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με τους συγγραφείς πτυχιακών εργασιών με θέμα τη μεταφρασεολογία ή παρόμοιες έννοιες. Να σημειωθεί ότι ήταν απαραίτητο οι πτυχιακές να έχουν κατατεθεί στο επίσημο αποθετήριο του ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Από τα παραπάνω η συγγραφέας της εργασίας οδηγήθηκε στα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα:

Ποιά είναι η κατάταξη των συγγραφέων με βάση την επιρροή τους σε πτυχιακές εργασίες που εντάσσονται στον τομέα της μεταφρασεολογίας και έχουν κατατεθεί στο ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης επιχειρήσεων;

Ποια είναι η κατάταξη των γλωσσών με βάση την επιρροή τους σε πτυχιακές εργασίες που εντάσσονται στον τομέα της μεταφρασεολογίας και έχουν κατατεθεί στο ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης επιχειρήσεων;

Ποιά είναι η δημοφιλέστερη μορφή γραπτού κειμένου με βάση την επιρροή σε πτυχιακές εργασίες που εντάσσονται στον τομέα της μεταφρασεολογίας και έχουν κατατεθεί στο ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης επιχειρήσεων;

Ποιά είναι η δημοφιλέστερη μορφή γραπτού κειμένου σε σχέση με τη γλώσσα με βάση την επιρροή σε πτυχιακές εργασίες που εντάσσονται στον τομέα της μεταφρασεολογίας και έχουν κατατεθεί στο ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης επιχειρήσεων;

3.3 Μέθοδος

Η μεθοδολογία μιας έρευνας σχετίζεται άμεσα με τα χαρακτηριστικά της και κατ' επέκταση με τα μοναδικά χαρακτηριστικά που σε κάθε περίπτωση ο ερευνητής επιλέγει να δώσει σε αυτή. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι τα μέσα, οι τρόποι, οι

μέθοδοι που ο ερευνητής έχει επιλέξει να χρησιμοποιήσει στην έρευνα (Δημητρόπουλος, 2004:151).

Στη συγκεκριμένη εργασία γίνεται συλλογή δεδομένων μέσα από συγκεκριμένες μεθόδους και έπειτα γίνεται η ανάλυση των δεδομένων αυτών για να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα. Η διαδικασία αυτή είναι αυστηρή όμως, παρόλο που θεωρητικά μπορεί να χαρακτηριστεί ως ποσοτική αυτό δεν ισχύει αφού το βασικό χαρακτηριστικό της δεν είναι απλώς η μέτρηση (χαρακτηριστικό της ποσοτικής) αλλά η ανάλυση των δεδομένων. Αναλύοντας την εμπειρική έρευνα και σύμφωνα με το έργο του Σταθακόπουλου (2005:143), αυτή έχει σκοπό να φτάσει σε απαντήσεις των ερευνητικών ερωτημάτων, όπως το ίδιο γίνεται και σε άλλους τύπους ερευνών (ποσοτικές, ποιοτικές) αλλά χρησιμοποιώντας διαφορετικές μεθόδους από αυτές.

Έτσι, η εμπειρική έρευνα έχει βάση την αντικειμενικότητα, τις γενικεύσεις με σύνεση, τη λογική και γι' αυτό ακριβώς ονομάζεται εμπειρική. Τα χαρακτηριστικά αυτά οδηγούν σε μια αυστηρή ιδέα την οποία μια εμπειρική έρευνα ακολουθεί πιστά. Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό πως μια τέτοια έρευνα δεν συλλέγει απλά δεδομένα και αριθμητικές εκφράσεις με σκοπό την εξαγωγή συμπερασμάτων αλλά αξιοποιεί, αναλύει και διαχειρίζεται τα δεδομένα αυτά με τέτοιο τρόπο (όσο δημιουργικό θέλει αυτός) για να φτάσει σε ενδιαφέροντα συμπεράσματα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εμπειρική έρευνα δεν αποτελεί μια στείρα συγκέντρωση δεδομένων που στόχο έχει να κάνει τον ερευνητή να χαθεί σε ένα λαβύρινθο αριθμών και στατιστικών, στερούμενη κάθε ίχνους δημιουργικής σκέψης, όπως αναφέρει ο Munday (2013:136) καθώς παρέχει στον ερευνητή τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τα δεδομένα και τις αναλύσεις που προκύπτουν όσο δημιουργικά εκείνος θέλει και μπορεί.

Περνώντας στην επιστημονομετρική προσέγγιση αξίζει να σημειωθεί πως και αυτή συναντάται στις περιοχές της εμπειρικής έρευνας φυσικά ανάμεσα σε άλλες. Η επιστημονομετρική προσέγγιση βασίζεται στη θεωρία που υποστηρίζει πως η επιρροή που μπορεί να έχει μια πληροφορία έχει άμεση σχέση με το πόσο χρησιμοποιείται και πόσο μεταδίδεται. Παρόλα αυτά, συγκεκριμένα για την επιστημονομετρική προσέγγιση στην ανάλυση παραπομπών που ασχολείται η εργασία αυτή, ισχύει ότι μελετάται όχι η ποιότητα ή η χρησιμότητα των

παραπομπών και κατ' επέκταση των έργων των επιστημόνων, αλλά η αναγνωρισιμότητα αυτών.

3.4 Λειτουργικές παράμετροι

Οι λειτουργικές παράμετροι είναι οι παράμετροι που τέθηκαν για να επιλεγθούν οι πτυχιακές εργασίες που χρησιμοποιήθηκαν για ανάλυση από την έρευνα. Οι παράμετροι αυτοί είναι συγκεκριμένες επιλογές που ορίζουν το προφίλ των εργασιών που θα επιλεγθούν και των παραπομπών αυτών αντίστοιχα. Επίσης, σχετίζονται με συγκεκριμένο περιεχόμενο που πρέπει να ακολουθείται πιστά και αν δεν ακολουθείται πρέπει να δικαιολογείται γιατί συμβαίνει κάτι τέτοιο από τον ερευνητή. Η παρουσία τους είναι σημαντική και μια επιστημονομετρική προσέγγιση δε μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τις λειτουργικές παραμέτρους αυτές. Τελικά, η ερευνητρια κατέληξε σε αυτές τις επιλογές:

- ✓ Οι εργασίες θα είναι γραμμένες στα ελληνικά ή στα αγγλικά. Παρόλα αυτά αναμένεται να είναι όλες στα ελληνικά αφού οι πτυχιακές του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων γράφονται στα ελληνικά.
- ✓ Το θέμα των εργασιών θα πρέπει να έχει να κάνει με τη μεταφρασεολογία ή παρεμφερείς ερευνητικές περιοχές.
- ✓ Τα κείμενα θα πρέπει να είναι κατατεθειμένα κατά τη διάρκεια της τελευταίας 10ετίας για να εξαχθούν και τελικά συμπεράσματα σύμφωνα με πρόσφατα δεδομένα.
- ✓ Οι εργασίες μπορεί να είναι είτε προπτυχιακού επιπέδου είτε μεταπτυχιακού αλλά αποκλειστικά μόνο τα δύο αυτά είδη κειμένων.
- ✓ Οι αναφορές να είναι πλήρεις για να θεωρούνται έγκυρες και να οδηγούν σε κείμενα που μπορούν να εντοπιστούν, αλλιώς θεωρούνται άκυρες

3.5 Δείγμα

Έπειτα από την αναζήτηση που έγινε για τις εργασίες με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τελικά το δείγμα αποτέλεσαν συνολικά 6 εργασίες. Από τις εργασίες αυτές προέκυψαν συνολικά 157 αναφορές από τις οποίες έγκυρες θεωρήθηκαν οι 146. Οι εργασίες που χρησιμοποιήθηκαν στο δείγμα της επιστημονομετρικής μεθόδου αντλήθηκαν στην πλειοψηφία τους από το ψηφιακό αποθετήριο του ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Προϋπόθεση φυσικά για να χρησιμοποιηθεί μια εργασία ήταν να υπάρχει διαθέσιμο για άνοιγμα ή λήψη το ηλεκτρονικό αρχείο της εργασίας. ()

3.6 Διαδικασία

Πρώτη ενέργεια μετά την επιλογή των κατάλληλων εργασιών που συμφωνούσαν με τις λειτουργικές παραμέτρους ήταν η καταγραφή συγκεκριμένων στοιχείων των εργασιών και αποθήκευση αυτών στο ειδικό στατιστικό πρόγραμμα SPSS στο οποίο έγινε η στατιστική επεξεργασία. Έπειτα μέσα σε κάθε εργασία και συγκεκριμένα για κάθε αναφορά της καταγράφονταν και αποθηκεύονταν αντίστοιχα στοιχεία.

Τα στοιχεία αυτά ήταν: ο αύξων αριθμός της αναφοράς, ο κωδικός της πτυχιακής (στην περίπτωση της εργασίας αυτής κυμαινόταν από 1 έως 6 ανάλογα με την εργασία στην οποία αναφέρεται η εκάστοτε αναφορά), το έτος εκπόνησης πτυχιακής, ο αριθμός σελίδων πτυχιακής, η γλώσσα της πτυχιακής, ο κωδικός επιβλέποντα (αντίστοιχη κλίμακα με τον κωδικό της πτυχιακής ανάλογα με τον επιβλέποντα), η γλώσσα αναφοράς, ο συγγραφέας της αναφοράς, το έτος έκδοσης, το θεματικό πεδίο, το είδος της αναφοράς (άρθρο, βιβλίο, λεξικό), ο τίτλος και τέλος η μορφή (ηλεκτρονική, έντυπη). Ωστόσο, η καταγραφή των στοιχείων των παραπομπών ήταν δυνατή μόνο όταν αυτές ήταν σωστά διατυπωμένες και πλήρης και σε διαφορετική περίπτωση απλά δε γινόταν η καταγραφή των στοιχείων.

Η ανάλυση των παραπομπών έγινε με στόχο την απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν παραπάνω και έγινε με βάση τη μέθοδο που όρισε ο Gile (2005:85-103 & 2006:23-37). Για κάθε παραπομπή με ένα συγγραφέα, ο συγγραφέας της παραπομπής λαμβάνει ένα βαθμό. Στην περίπτωση που η παραπομπή έχει παραπάνω συγγραφείς τότε κάθε συγγραφέας λαμβάνει από ένα βαθμό. Η παραδοχή αυτή αποτελεί τη διαφορά σε σχέση με την πρωτότυπη μέθοδο του Gile όπου εκεί η μονάδα διαιρείται ανάλογα με το σύνολο των συγγραφέων. Φυσικά και συμφωνώντας με την μέθοδο του Gile, παραπομπή πτυχιακών όπου υπάρχει ταύτιση συγγραφέα της πτυχιακής που περιλαμβάνει την παραπομπή με τον συγγραφέα της παραπομπής δεν θεωρείται έγκυρη.

4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Στο κεφάλαιο αυτό, αφού περιεγράφηκε εκτενώς σε προηγούμενο κεφάλαιο η μεθοδολογία της έρευνας και η διαδικασία εκτέλεσής της, θα αναλυθούν τα αποτελέσματα αυτής με γνώμονα την ανάλυση των δεδομένων που σχετίζονται με τα ερευνητικά ερωτήματα. Το κεφάλαιο θα ξεκινήσει με τα βασικά χαρακτηριστικά του δείγματος όπως ο αριθμός των πτυχιακών ή διπλωματικών που χρησιμοποιήθηκαν και ο αριθμός των παραπομπών που αντλήθηκαν από αυτές. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της ανάλυσης για του συγγραφείς, τις γλώσσες και τους τύπους των κειμένων και τέλος θα αναφερθούν τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η έρευνα έπειτα από την ανάλυση των δεδομένων.

4.1 Γενικά στοιχεία κειμένων

Από την ανάλυση του δείγματος προέκυψαν τελικά 146 έγκυρες αναφορές. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 4.1), παρουσιάζεται η αντιστοίχιση των εργασιών με τον αύξοντα αριθμό τους.

Πίνακας 4.1: Αντιστοίχιση αύξων αριθμού εργασίας και τίτλου

A/A εργασίας	Τίτλος
1	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ANALYZING THE SECOND LANGUAGE GRAMMAR OF GREEK LEARNERS OF ENGLISH: THE PHENOMENON OF NULL SUBJECTS
2	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ «AGAINST MEDICAL ADVICE (2008), ΤΩΝ JAMES PATTERSON ΚΑΙ HAL FRIEDMAN.
3	Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΟΔΗΓΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ
4	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ "THE FIRST ILLYRIAN WAR: A STUDY IN ROMAN IMPERIALISM" ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ
5	ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ «A CORPUS AND PSYCHOLINGUISTIC TESTING OF THE STRONG VERSION OF THE EMBODIMENT HYPOTHESIS IN COGNITIVE LINGUISTICS» ΤΟΥ ISTVAN FEKETE ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ
6	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ "PROSECUTING COMPUTER CRIMES: COMPUTER CRIME AND INTELLECTUAL PROPERTY SECTION CRIMINAL DIVISION" ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το εύρος των αναφορών που προέκυψε από κάθε εργασία (Πίνακας 4.2).

Πίνακας 4.2: Εύρος αναφορών ανάλογα με την εργασία

A/A εργασίας	Συγγραφέας	Εύρος αναφορών
1	Συγγραφέας πτυχιακής 1	1-22
2	Συγγραφέας πτυχιακής 2	23-42
3	Συγγραφέας πτυχιακής 3	43-49
4	Συγγραφέας πτυχιακής 4	50-69
5	Συγγραφέας πτυχιακής 5	70-125
6	Συγγραφέας πτυχιακής 6	126-157

4.2 Ανάλυση δεδομένων

4.2.1 Παράγοντας συγγραφέας

Η ανάλυση δεδομένων ξεκινάει με τους συγγραφείς. Πιο συγκεκριμένα, παρακάτω παρουσιάζεται η κατάταξη επιρροής των συγγραφέων ανάλογα με το σκορ που πέτυχαν μπαίνοντας ως κείμενο-στόχος στις 6 εργασίες του δείγματος. Παρατηρώντας τον Πίνακα 4.3 είναι ξεκάθαρη η επικράτηση των Ελλήνων συγγραφέων στην κατάταξη, καθώς η «χρυσή» τριάδα αποτελείται από τους:

Μπατσαλιά Φ. με σκορ 9

Σελλά Ε. με σκορ 6

Μπαμπινιώτης Γ. με σκορ 6.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί πως οι δύο πρώτες θέσεις οφείλονται σε μια συνεργασία η οποία απέδωσε ένα από τα σημαντικότερα συγγράμματα για την επιστημονική κοινότητα της μεταφρασεολογίας στην Ελλάδα. Ο λόγος για το βιβλίο των Μπατσαλιά Φ. και Σελλά Ε. με τίτλο «Γλωσσολογική Προσέγγιση στη Θεωρία και τη Διδακτική της Μετάφρασης». Από τους 9 συνολικά πόντους στο σκορ, η πρώτη της κατάταξης οφείλει τους 6 στο σύγγραμμα για το οποίο γίνεται λόγος. Στη συνέχεια συναντάται με σκορ 5 ένας ακόμα Έλληνας συγγραφέας (Σταυρόπουλος Ν.). Το έργο στο οποίο ο συγγραφέας οφείλει αυτή του την κατάταξη είναι το Αγγλοελληνικό λεξικό με τίτλο «Oxford English-Greek Learner's Dictionary».

Σε διεθνές επίπεδο η συγγραφέας είναι αυτή με το υψηλότερο σκορ, φτάνοντας τους 5 βαθμούς είναι ο Nida E. Με το βιβλίο του «The Theory and the Practice of Translation». Τέλος, με 4 βαθμούς φτάνουν πιο πίσω στην κατάταξη 3 συγγραφείς συνολικά (Darbelnet J., Hornby A. S., Vinay J. P.).

Πίνακας 4.3: Συγγραφείς με τη μεγαλύτερη επιρροή

Συγγραφέας	Σκορ	Συγγραφέας	Σκορ
Μπατσαλιά Φ.	9	Σταυρόπουλος Ν.	5
Σελλά Ε.	6	Darbelnet J.	4
Μπαμπινιώτης Γ.	6	Hornby A. S.	4
Nida E.	6	Vinay J. P.	4

Αναφορικά με την ίδια κατάταξη αλλά σε σχέση με τη θεματολογία η πρώτη παραμένει ίδια, αφού ένας περιορισμός της εργασίας ήταν πως οι εργασίες του δείγματος και κατ' επέκταση τα κείμενα-στόχοι, βρέθηκαν να εντάσσονται όλες στον τομέα της μεταφρασεολογίας. Έτσι, για λόγους παραγωγικότητας δεν παρουσιάζεται ο αντίστοιχος πίνακας όπως έγινε με τον προηγούμενο.

4.2.2 Παράγοντας γλώσσα

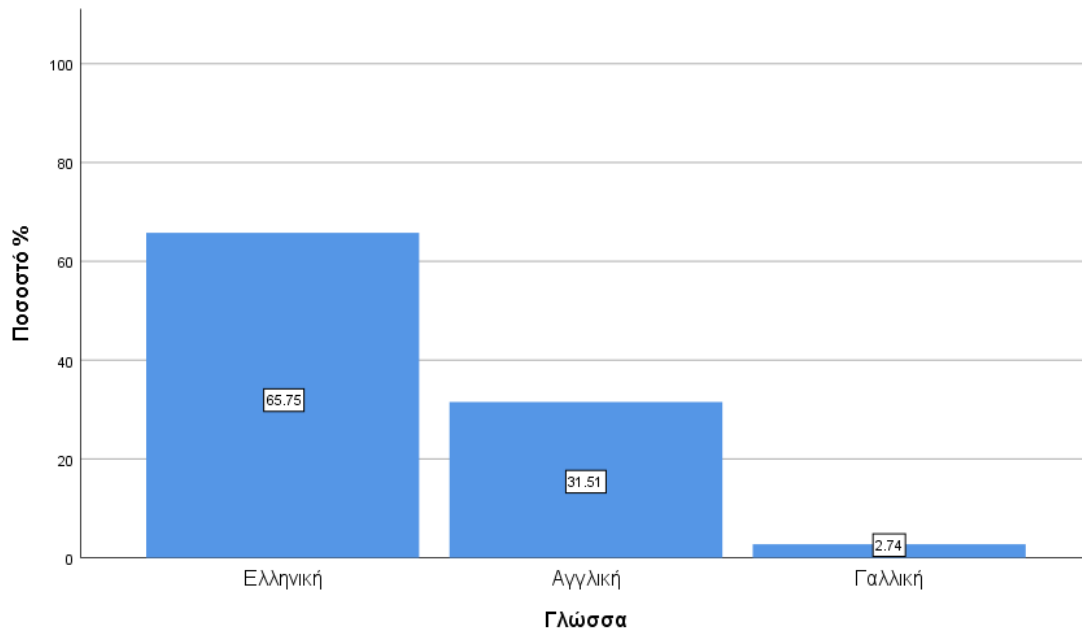
Στον τομέα της γλώσσας υπήρχε ο περιορισμός πως το δείγμα των εργασιών θα έπρεπε να είναι πτυχιακές που έχουν κατατεθεί στο αποθετήριο ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Βλέποντας τον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.4) παρατηρείται ότι οι γλώσσες που εντοπίστηκαν στις αναφορές ήταν: η Ελληνική, η Αγγλική και η Γαλλική. Η επικράτηση της Ελληνικής είναι ξεκάθαρη αφού με βάση τον παρακάτω πίνακα, από το σύνολο 146 αναφορών γραμμένων οι 96 οδηγούν σε κείμενα γραμμένα στην Ελληνική.

Πίνακας 4.4: Γλώσσες αναφορών

Αναφορά			
Ελληνική	Αγγλική	Γαλλική	Σύνολο
96	46	4	146
65,8%	31,5%	2,7%	100,0%

Παρόλα αυτά πολλές αναφορές είναι επίσης γραμμένες στην Αγγλική γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα, το 31,5% των αναφορών είναι γραμμένες στην Αγγλική και αντιστοιχούν σε 46 από τα 146 συνολικά αναφορές. Η γραφική απεικόνιση των

δεδομένων των γλωσσών των αναφορών παρουσιάζεται στο επόμενο σχήμα (Εικόνα 4.1).



Εικόνα 4.1: Απεικόνιση γλωσσών αναφορών

4.2.3 Παράγοντας είδος κειμένου

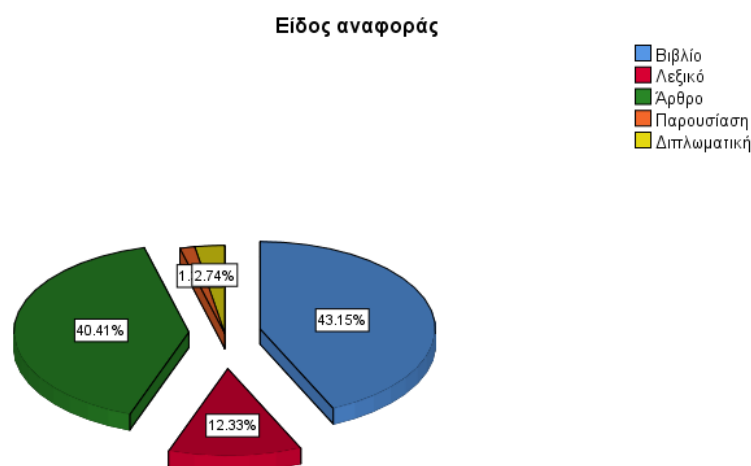
Ο επόμενος παράγοντας που μπήκε στο μεγεθυντικό φακό της ανάλυσης ήταν το είδος του κειμένου που αντιστοιχεί στην αναφορά. Τα κείμενα χωρίστηκαν σε μερικές βασικές κατηγορίες όπως: άρθρο, διπλωματική, πτυχιακή, βιβλίο, λεξικό. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης παρουσιάζονται αναλυτικά στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.5).

Πίνακας 4.5: Συχνότητες είδους αναφοράς

Είδος αναφοράς	Συχνότητα
Βιβλίο	63
Λεξικό	18
Άρθρο	59
Παρουσίαση	2
Διπλωματική	4
	Σύνολο: 146

Από την επεξεργασία των δεδομένων του πίνακα (Πίνακας 4.6) παρατηρείται πως τα κείμενα με τη μεγαλύτερη επιρροή ως προς το είδος τους είναι βασικά 2: α) το βιβλίο και β) το άρθρο. Πιο συγκεκριμένα, η πιο δημοφιλής πηγή πληροφοριών για τις 6 εργασίες του δείγματος αποδεικνύεται το βιβλίο το οποίο συναντάται ως είδος αναφοράς σε συνολικά 63 από τις 146 περιπτώσεις. Επιπλέον, τα άρθρα ακολουθούν μετά τα βιβλία και έρχονται δεύτερα, φτάνοντας τις 59 από τις 146 κειμένων-στόχων.

Ως προς τα ποσοστά για κάθε είδος, ακολουθεί η επόμενη εικόνα (Εικόνα 4.2) στην οποία φαίνεται η υπεροχή των βιβλίων και των άρθρων ως αναφορών καταλαμβάνοντας από τη μία τα βιβλία το 43.15% και από την άλλη τα άρθρα το 40.41%. Ωστόσο, αξίζει να γίνει αναφορά και στα λεξικά τα οποία φτάνουν σε ένα ποσοστό της τάξης το 12,50% περίπου.



Εικόνα 4.2: Ποσοστά για κάθε είδος αναφοράς

4.2.4 Παράγοντας γλώσσα και είδος αναφοράς

Σε μια προσπάθεια περαιτέρω ανάλυσης των δεδομένων που εξήχθησαν από τις αναφορές, συνδυάστηκαν στοιχεία από τη γλώσσα των κειμένων και το είδος των κειμένων αυτών. Το αποτέλεσμα του συνδυασμού αυτού παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.6).

Πίνακας 4.6: Συχνότητες γλωσσών ανάλογα με την αναφορά

Γλώσσα	Βιβλίο	Λεξικό	Άρθρο	Παρουσίαση	Διπλωματική	Συν
Ελληνική	38	9	44	1	4	96
Αγγλική	22	9	15	0	0	46

Γαλλική	3	0	0	1	0	4
---------	---	---	---	---	---	---

Παρατηρώντας τον πίνακα, συμπεραίνεται πως η γλώσσα αποτελεί ενδιαφέροντα παράγοντα στην επιλογή του είδους αναφοράς. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται πως όταν μια αναφορά είναι ελληνική τότε οδηγεί στις περισσότερες περιπτώσεις σε άρθρο (44 από τις 96 συνολικά), ενώ αντίθετα όταν είναι αγγλική τότε οδηγεί βιβλίο (22 από τις 46 συνολικά).

4.2.5 Παράγοντας επόπτης και σύνολο βιβλιογραφικών αναφορών

Στη συνέχεια της ανάλυσης βρίσκεται ένας ακόμα συνδυασμός δεδομένων που αφορά τόσο τους επόπτες αλλά και το σύνολο των βιβλιογραφικών αναφορών στις εργασίες που επιβλέπουν. Πιο συγκεκριμένα, έγινε ανάλυση του αριθμού των βιβλιογραφικών αναφορών των εργασιών που ο κάθε επόπτης επιβλέπει. Από την ανάλυση προκύπτει ο επόμενος πίνακας (Πίνακας 4.7). Από την κατάταξη των αναφορών συμπεραίνεται πως ο επόπτης με τις περισσότερες βιβλιογραφικές αναφορές στις εργασίες που επιβλέπει είναι ο επόπτης πτυχιακής 4, με 73 αναφορές στις εργασίες που επιβλέπει. Παρόλα αυτά κοντά μεταξύ τους, είναι οι επόπτης πτυχιακής 5 και επόπτης πτυχιακής 1 με 35 και 22 βιβλιογραφικές αναφορές αντίστοιχα.

Πίνακας 4.7: Κατάταξη εποπτών ανάλογα με τον αριθμό βιβλιογραφικών αναφορών

Επόπτης	Σύνολο αναφορών
Επόπτης πτυχιακής 1	22
Επόπτης πτυχιακής 2	20
Επόπτης πτυχιακής 3	7
Επόπτης πτυχιακής 4	73
Επόπτης πτυχιακής 5	35

4.2.6 Παράγοντας συγγραφέας πτυχιακής και σύνολο βιβλιογραφικών αναφορών

Ένα τελευταίο κομμάτι περιγραφικών στατιστικών πριν η ανάλυση προχωρήσει σε πιο προχωρημένα στοιχεία, είναι ένας ακόμα συνδυασμός στοιχείων όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις. Ο λόγος για το συγγραφέα πτυχιακής σε σχέση με το

σύνολο αναφορών που χρησιμοποίησαν στις πτυχιακές τους. Παρατηρώντας τον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.8) που παρουσιάζει την τελική κατάταξη των συγγραφέων των πτυχιακών του δείγματος, η συγγραφέας πτυχιακής 5 διακρίνεται στην πρώτη θέση με 53 βιβλιογραφικές αναφορές χρησιμοποιημένες στην πτυχιακή της εργασία. Ωστόσο, λίγο πιο πίσω βρίσκεται η συγγραφέας πτυχιακής 6 με 35 και πιο πίσω η συγγραφέας πτυχιακής 1 με μόλις 22.

Πίνακας 4.8: Κατάταξη συγγραφέων πτυχιακής ανάλογα με τον αριθμό βιβλιογραφικών αναφορών

Συγγραφέας πτυχιακής	Σύνολο αναφορών
Συγγραφέας πτυχιακής 1	22
Συγγραφέας πτυχιακής 2	20
Συγγραφέας πτυχιακής 3	7
Συγγραφέας πτυχιακής 4	20
Συγγραφέας πτυχιακής 5	53
Συγγραφέας πτυχιακής 6	35

4.3 Διασταυρώσεις μεταξύ μεταβλητών

Σε μια απόπειρα εμβάθυνσης της ανάλυσης στα δεδομένα που η ερευνητής είχε στα χέρια της, έγιναν διασταυρώσεις μεταξύ μεταβλητών. Η πρώτη απόπειρα διασταύρωσης έγινε μεταξύ του επόπτη της πτυχιακής και του συγγραφέα της πτυχιακής εργασίας. Από την πίνακα των διασταυρωμένων στοιχείων προκύπτει πως όλοι οι επιβλέποντες ανέλαβαν από μία πτυχιακή στο δείγμα ενώ συγκεκριμένα ο Βυζάς Θ., δύο. Αποτέλεσμα αυτού, η υπεροχή του στην κατάταξη των συμμετοχών στις βιβλιογραφικές αναφορές στον πίνακα διασταυρωμένων στοιχείων (Πίνακας 4.9) καταλαμβάνοντας το 47,3% των αναφορών. Να σημειωθεί πως εδώ λαμβάνονται υπόψη μόνο οι έγκυρες αναφορές.

Πίνακας 4.9: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με συγγραφέα πτυχιακής

Διασταύρωση δεδομένων επόπτη και συγγραφέα πτυχιακής εργασίας								
Επόπτης		Συγγραφέας 1	Συγγραφέας 2	Συγγραφέας 3	Συγγραφέας 4	Συγγραφέας 5	Συγγραφέας 6	Συν
Επόπτης 1	Count	21	0	0	0	0	0	21
	% of Total	14,4%	0	0	0	0	0	14,4%
Επόπτης	Cou	0	19	0	0	0	0	19

της 2	nt							
	% of Total	0	13,0%	0	0	0	0	13,0%
Επόπ της 3	Cou nt	0	0	5	0	0	0	5
	% of Total	0	0	3,4%	0	0	0	3,4%
Επόπ της 4	Cou nt	0	0	0	18	51	0	69
	% of Total	0	0	0	12,3%	34,9%	0	47,3%
Επόπ της 5	Cou nt	0	0	0	0	0	32	32
	% of Total	0	0	0	0	0	21,9%	21,9%
Total	Cou nt	21	19	5	18	51	32	146
	% of Total	14,4%	13,0%	3,4%	12,3%	34,9%	21,9%	100,00%

Η επόμενη διασταύρωση που έρχεται να επεκτείνει την ανάλυση είναι αυτή των δεδομένων του έτους εκπόνησης και του συγγραφέα πτυχιακής εργασίας. Τα αποτελέσματα της διασταύρωσης παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.10) και παρατηρείται πως οι περισσότερες πτυχιακές έχουν γραφεί το 2017. Πιο συγκεκριμένα, κατά το 2017, τρεις συνολικά πτυχιακές γράφτηκαν από τους συγγραφείς πτυχιακής 1, 2 και 6 αντίστοιχα. Ως προς τις βιβλιογραφικές αναφορές η κάθε μια από αυτές αποτέλεσε το 14,4%, το 13,0% και το 21,9% των συνολικών βιβλιογραφικών αναφορών του δείγματος αντίστοιχα. Αποτέλεσμα αυτού, το 49,3% του συνολικού αριθμού των βιβλιογραφικών αναφορών να προέρχεται από πτυχιακές που έχουν γραφτεί κατά το 2017. Παρόλα αυτά και για το 2016 έχουμε μια αξιόλογη συμμετοχή σε βιβλιογραφικές αναφορές και πτυχιακές εργασίες. Αναλυτικότερα, στο 2016 εντάχθηκαν δύο συνολικά πτυχιακές οι οποίες σύμφωνα με τα στοιχεία των διασταυρώσεων συνεισέφεραν στο 47,3% των συνολικών βιβλιογραφικών αναφορών του δείγματος.

Πίνακας 4.10: Διασταύρωση δεδομένων έτους συγγραφή με συγγραφέα πτυχιακής

Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης και συγγραφέα πτυχιακής εργασίας								
Έτος		Συγγραφ	Συγγραφ	Συγγραφ	Συγγραφ	Συγγραφ	Συγγραφ	Συν

		έας 1	έας 2	έας 3	έας 4	έας 5	έας 6	
2005	Co unt	0	0	5	0	0	0	5
	% of Tot al	0	0	3,4%	0	0	0	3,4%
2016	Co unt	0	0	0	18	51	0	69
	% of Tot al	0	0	0	12,3%	21,9%	0	47,3 %
2017	Co unt	21	19	0	0	0	32	72
	% of Tot al	14,4%	13,0%	0	0	0	21,9%	49,3 %
Tota l	Co unt	21	19	5	18	51	32	146
	% of Tot al	14,4%	13,0%	3,4%	12,3%	34,9%	21,9%	100, 0%

Στη συνέχεια των διασταυρώσεων συναντάται αυτή του επόπτη με τη γλώσσα κειμένου στόχου. Από τον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.11) παρατηρείται πως για την Ελληνική γλώσσα, την κορυφή κατακτάει ο επόπτης πτυχιακής 4 με 58 αναφορές γραμμένες στην Ελληνική. Ωστόσο, στην Αγγλική γλώσσα, τα αποτελέσματα αυτά ανατρέπονται και την πρώτη θέση έχει ο επόπτης πτυχιακής 5 με 21 συνολικά 46 αναφορές. Τέλος, στα Γαλλικά που συνολικά αποτελούνται από μόλις 4 αναφορές ο επόπτης πτυχιακής 2 βρίσκεται στην πρώτη θέση με 2 αναφορές.

Πίνακας 4.11: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με γλώσσα κειμένου στόχου

Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με γλώσσα κειμένου στόχου					
Επόπτης		Ελληνικά	Αγγλικά	Γαλλικά	Συν
Επόπτης 1	Count	11	9	1	21
	% of Total	7,5%	6,2%	0,7%	14,4%
Επόπτης 2	Count	11	6	2	19
	% of Total	7,5%	4,1%	1,4%	13,0%
Επόπτης 3	Count	5	0	0	5
	% of	3,4%	0	0	3,4%

	Total				
Επόπτης	Count	58	10	1	69
	% of Total	39,7%	6,8%	0,7%	47,3%
Επόπτης 5	Count	11	21	0	32
	% of Total	7,5%	14,4%	0	21,9%
Total	Count	96	46	4	146
	% of Total	65,8%	31,5	2,7%	100,0%

Μια ακόμα διασταύρωση των δεδομένων του επόπτη είναι αυτή με τα δεδομένα από το είδος της αναφοράς. Τα αποτελέσματα των διασταυρώσεων παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.12). Για το βιβλίο λοιπόν, από τις 63 συνολικά αναφορές στο είδος αυτό, οι 23 οφείλονται στον επόπτη 4 ο οποίος βρίσκεται στην πρώτη θέση για το είδος αυτό. Από την πλευρά του λεξικού, την πρωτιά κατέχει με μικρή διαφορά ο επόπτη με 5 από τις 18 αναφορές σε λεξικά. Η παρουσίαση αντιπροσωπεύεται μόνο από την επόπτη 1 η οποία σχετίζεται με 2 από τις συνολικά δύο αναφορές σε παρουσίαση. Τέλος, οι διπλωματικές ως κείμενο στόχος συναντώνται μόνο στους επόπτη 4 και 5. Από τους δύο, ο πρώτος σχετίζεται με 3 αναφορές σε διπλωματικές ενώ ο δεύτερος σε μόλις μία.

Πίνακας 4.12: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με είδος αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με είδος αναφοράς							
Επόπτης		Βιβλίο	Λεξικό	Άρθρο	Παρουσίαση	Διπλωματική	Συν
Επόπτης 1	Count	11	3	5	2	0	21
	% of Total	7,5%	2,1%	3,4%	1,4%	00	14,4%
Επόπτης 2	Count	10	4	5	0	0	19
	% of Total	6,8%	2,7%	3,4%	0	0	13,0%
Επόπτης 3	Count	3	2	0	0	0	5
	% of Total	2,1%	1,4%	0	0	0	3,4%
Επόπτης 4	Count	23	4	39	0	3	69
	% of Total	15,8%	2,7%	26,7%	0	2,1%	47,3%
Επόπτης 5	Count	16	5	10	0	1	32
	% of Total	11,0%	3,4%	6,8%	0	0,7%	21,9%
Total	Count	63	18	59	2	4	146
	% of Total	43,2%	12,3%	40,4%	1,4%	2,7%	100,0%

Στη διασταύρωση του επόπτη με τη μορφή της αναφοράς, από τον επόμενο πίνακα (Πίνακας 4.13) συμπεραίνεται πως ο επόπτης 4 βρίσκεται στην κορυφή τόσο των ηλεκτρονικών όσο και των έντυπων αναφορών με 52 και 17 αναφορές αντίστοιχα.

Πίνακας 4.13: Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με μορφή κειμένου στόχου

Διασταύρωση δεδομένων επόπτη με μορφή αναφοράς				
Επόπτης		Ηλεκτρονική	Έντυπη	Συν
Επόπτης 1	Count	9	12	21
	% of Total	6,2%	8,2%	14,4%
Επόπτης 2	Count	9	10	19
	% of Total	6,2%	6,8%	13,0%
Επόπτης 3	Count	1	4	5
	% of Total	0,7%	2,7%	3,4%
Επόπτης 4	Count	52	17	69
	% of Total	35,6%	11,6%	47,3%
Επόπτης 5	Count	21	11	32
	% of Total	14,4%	7,5%	21,9%
Total	Count	92	54	146
	% of Total	63,0%	37,0%	100,0%

Στη διασταύρωση έτους εκπόνησης πτυχιακής με τη γλώσσα κειμένου στόχου ενδιαφέρον έχουν τα έτη 2016 και 2017 μιας και συγκεντρώνουν τις περισσότερες αναφορές (Πίνακας 4.14). Για το 2016 οι ελληνικές αναφορές έχουν την τιμητική τους αφού από τα 69 που εντοπίζονται σε πτυχιακές του έτους αυτού τα 58 είναι γραμμένα στην Ελληνική γλώσσα. Παρόλα αυτά το 2017 η εικόνα αυτή ανατρέπεται και την πρώτη θέση κατακτούν οι αναφορές στην Αγγλική όπου αποτελούν τα 36 από τα 72 στο σύνολο για το έτος. Ωστόσο, οι ελληνικές αναφορές δε βρίσκονται πολύ πιο πίσω και αποτελούν τα 33 από τα υπόλοιπα 36 για το 2017.

Πίνακας 4.14: Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής εργασίας με γλώσσα αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς					
Έτος		Ελληνικά	Αγγλικά	Γαλλικά	Συν
2005	Count	5	0	0	5
	% of Total	5,4%	0	0	3,4%
2016	Count	58	10	1	69
	% of Total	39,7%	6,8%	0,7%	47,3%
2017	Count	33	36	3	72
	% of Total	22,6%	24,7%	2,1%	49,3%
Total	Count	96	46	4	146
	% of Total	65,8%	31,5%	2,7%	100,0%

Όπως και στην προηγούμενη διασταύρωση, έτσι και σε αυτή τα έτη με περισσότερο ενδιαφέρον είναι τα 2016 και 2017 (Πίνακας 4.15). Η διασταύρωση αφορά τα έτη συγγραφής πτυχιακών και τα είδη αναφοράς. Για το 2016 οι περισσότερες αναφορές είναι τα άρθρα τα οποία είναι 39 από τα συνολικά 69 που συναντώνται και είτε βιβλία, είτε λεξικά, είτε άρθρα, είτε παρουσιάσεις είτε διπλωματικές. Παρόλα αυτά το 2017, οι 37 από τις 72 συνολικά αναφορές οδηγούν σε βιβλία φέρνοντας τα στην πρώτη θέση για το έτος.

Πίνακας 4.15: Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με είδος αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με είδος αναφοράς							
Έτος		Βιβλίο	Λεξικό	Άρθρο	Παρουσίαση	Διπλωματική	Συν
2005	Count	3	2	0	0	0	5
	% of Total	2,1%	1,4%	0	0	0	3,4%
2016	Count	23	4	39	0	3	69
	% of Total	15,8%	2,7%	26,7%	0	2,1%	47,3%
2017	Count	37	12	20	2	1	72
	% of Total	25,3%	8,2%	13,7%	1,4%	0,7%	49,3%
Total	Count	63	18	59	2	4	146
	% of Total	43,2%	12,3%	40,4%	1,4%	2,7%	100,0%

Στη συνέχεια των διασταυρώσεων βρίσκεται το έτος εκπόνησης με τη μορφή αναφοράς τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται παρακάτω (Πίνακας 4.16). Για το 2016 η ηλεκτρονική μορφή κειμένων στόχων υπερτερεί της έντυπης αφού συγκεντρώνει 52 από τις συνολικά 69 αναφορές έναντι 1 της έντυπης. Ωστόσο για το 2017, η διαφορά ανάμεσα στις μορφές είναι μικρότερη αφού η ηλεκτρονική μορφή συγκεντρώνει 39 αναφορές ενώ η έντυπη 33.

Πίνακας 4.16: Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με μορφή αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων έτους εκπόνησης πτυχιακής με μορφή αναφοράς				
Έτος		Ηλεκτρονική	Έντυπη	Συν
2005	Count	1	4	5
	% of Total	0,7%	2,7%	3,4%
2016	Count	52	17	69
	% of Total	35,6%	11,6%	47,3%
2017	Count	39	33	72
	% of Total	26,7%	22,6%	49,3%
Total	Count	92	54	146
	% of Total	63,0%	37,0%	100,0%

Μια νέα κατηγορία διασταυρώσεων είναι αυτή με πρώτο στοιχείο το συγγραφέα πτυχιακής. Η πρώτη διασταύρωση γίνεται με τη γλώσσα πτυχιακής και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω (Πίνακας 4.17). Για την Ελληνική

γλώσσα στις αναφορές, η συγγραφέας πτυχιακής 5 ξεχωρίζει με διαφορά κατέχοντας 41 από τις 96 συνολικά αναφορές. Παρόλα αυτά, στην Αγγλική γλώσσα η πρωτιά ανήκει στη συγγραφέας πτυχιακής 6 η οποία και αυτή ξεχωρίζει κατέχοντας τις 21 από τις 46 αναφορές της γλώσσας. Στα Γαλλικά τα δεδομένα είναι απλούστερα αφού συνολικά το δείγμα έχει μόνο 4 αναφορές από τις οποίες οι 2 εντοπίζονται στην πτυχιακή του συγγραφέα πτυχιακής 2

Πίνακας 4.17: Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς					
Συγγραφέας πτυχιακής		Ελληνικά	Αγγλικά	Γαλλικά	Συν
Συγγραφέας 1	Count	11	9	1	21
	% of Total	7,5%	6,2%	0,7%	14,4%
Συγγραφέας 2	Count	11	6	2	19
	% of Total	7,5%	4,1%	1,4%	13,0%
Συγγραφέας 3	Count	5	0	0	5
	% of Total	3,4%	0	0	3,4%
Συγγραφέας 4	Count	17	1	0	18
	% of Total	11,6%	0,7%	0	12,3%
Συγγραφέας 5	Count	41	9	1	51
	% of Total	28,1%	6,2%	0,7%	34,9%
Συγγραφέας 6	Count	11	21	0	32
	% of Total	7,5%	14,4%	0	21,9%
Total	Count	96	46	4	146
	% of Total	65,8%	31,5%	2,7%	100,0%

Επόμενη διασταύρωση με πρώτο στοιχείο το συγγραφέα πτυχιακής είναι αυτή που έχει δεύτερο το είδος αναφοράς. Σύμφωνα με τον πίνακα των αποτελεσμάτων (Πίνακας 4.18) η συγγραφέας πτυχιακής 6 είναι η πρώτη στην κατηγορία αναφορών που οδηγούν σε βιβλία κατέχοντας 16 από τις 63 αναφορές. Ωστόσο, λίγο πιο πίσω βρίσκεται η συγγραφέας πτυχιακής 5 με 13. Για την κατηγορία του λεξικού υπάρχουν 18 αναφορές από τις οποίες οι 5 ανήκουν στη συγγραφέα πτυχιακής 6 και οι 4 στο συγγραφέας πτυχιακής 2. Την πρωτιά και με μεγάλη διαφορά μάλιστα στην κατηγορία των άρθρων κατέχει η συγγραφέας πτυχιακής 5 έχοντας 33 από τις 59 συνολικά αναφορές της κατηγορίας. Στην κατηγορία της παρουσίασης βρίσκεται αποκλειστικά η συγγραφέας πτυχιακής 1 έχοντας 2 από τις συνολικά 2 αναφορές. Τέλος, στις διπλωματικές συναντώνται 4 αναφορές από τις οποίες οι 3 ανήκουν στη συγγραφέας πτυχιακής 5.

Πίνακας 4.18: Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με είδος αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με είδος αναφοράς							
Συγγραφέας πτυχιακής		Βιβλίο	Λεξικό	Άρθρο	Παρουσίαση	Διπλωματική	Συν
Συγγραφέας 1	Count	11	3	5	2	0	21
	% of Total	7,5%	2,1%	3,4%	1,4%	00	14,4%
Συγγραφέας 2	Count	10	4	5	0	0	19
	% of Total	6,8%	2,7%	3,4%	0	0	13,0%
Συγγραφέας 3	Count	3	2	0	0	0	5
	% of Total	2,1%	1,4%	0	0	0	3,4%
Συγγραφέας 4	Count	10	2	6	0	0	18
	% of Total	6,8%	1,4%	4,1%	0	0	12,3%
Συγγραφέας 5	Count	13	2	33	0	3	51
	% of Total	8,9%	1,4%	22,6%	0	2,1%	34,9%
Συγγραφέας 6	Count	16	5	10	0	1	32
	% of Total	11,0%	3,4%	6,8%	0	0,7%	21,9%
Total	Count	63	18	59	2	4	146
	% of Total	43.2%	12.3%	40.4%	1.4%	2.7%	100.0%

Η διασταύρωση του συγγραφέα πτυχιακής με τα δεδομένα για τη γλώσσα αναφοράς έφερε τα αποτελέσματα του επόμενου πίνακα (Πίνακας 4.19). Για τις αναφορές που οδηγούν σε κείμενα γραμμένα στην Ελληνική, πρώτη με διαφορά έρχεται η συγγραφέας πτυχιακής 5 έχοντας τις 42 από τις 92 αναφορές. Δεύτερη έρχεται η συγγραφέας πτυχιακής 6 έχοντας τις μισές αναφορές από την πρώτη, δηλαδή 21. Στα Αγγλικά η εικόνα είναι διαφορετική αφού πρώτος έρχεται η συγγραφέας πτυχιακής 1 με 12 αναφορές και ακολουθούν οι συγγραφέας πτυχιακής 6 με 11 και ο συγγραφέας πτυχιακής 2 με 10 αναφορές.

Πίνακας 4.19: Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς

Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με γλώσσα αναφοράς				
Συγγραφέας πτυχιακής		Ελληνικά	Αγγλικά	Συν
Αθανασιάδου	Count	9	12	21
	% of Total	6,2%	8,2%	14,4%
Μιμιδάκης	Count	9	10	19
	% of Total	6,2%	6,8%	13,0%
Τυροπάνη	Count	1	4	5
	% of Total	0,7%	2,7%	3,4%

Παναγιωτόπουλος	Count	10	8	18
	% of Total	6,8%	5,5%	12,3%
Λιάλιου	Count	42	9	51
	% of Total	28,8%	6,2%	34,9%
Τζανάκη	Count	21	11	32
	% of Total	14,4%	7,5%	21,9%
Total	Count	92	54	146
	% of Total	63,0%	37,0%	100,0%

Επόμενη διασταύρωση ήταν αυτή του επιβλέπων πτυχιακής με τη χρονολογία έκδοσης των αναφορών. Αξίζει να σημειωθεί πως για λόγους σωστής παρουσίασης του πίνακα οι χρονολογίες ομαδοποιήθηκαν, δημιουργώντας τις εξής κατηγορίες:

- 1941-1960
- 1960-1980
- 1981-2000
- 2001-2020

Έτσι, από τον πίνακα που δημιουργήθηκε παρατηρείται πως οι περισσότερες αναφορές οδηγούν σε κείμενα τα οποία έχουν δημοσιευθεί από το 2001 έως το 2020 και πιο συγκεκριμένα φτάνουν τα 96 από τα 146 συνολικά κείμενα. Το γεγονός αυτό είναι ιδιαίτερα θετικό αφού φαίνεται πως οι επόπτες παροτρύνουν τους φοιτητές να χρησιμοποιούν σύγχρονες πηγές στις πτυχιακές τους.

Πίνακας 20: Διασταύρωση δεδομένων χρονολογίας έκδοσης αναφοράς με επόπτη πτυχιακής

Διασταύρωση δεδομένων επόπτη πτυχιακής με χρονολογία έκδοσης αναφοράς						
Χρονολογία έκδοσης	Επόπτης 1	Επόπτης 2	Επόπτης 3	Επόπτης 4	Επόπτης 5	Συν
1941-1960	0	1	0	0	1	2
1961-1980	1	6	0	1	3	11
1981-2000	7	2	5	19	6	39
2001-2020	13	10	0	49	22	96
Συν	21	19	5	69	32	146

Μια ακόμα διασταύρωση αφορά τα δεδομένα των χρονολογιών με αυτά των συγγραφέων πτυχιακής. Από τον αντίστοιχο πίνακα, η συγγραφέας πτυχιακής 5 ξεχωρίζει με τη συνεισφορά της στις αναφορές αφού φτάνει στην πρώτη θέση

τόσο σε σχέση με το σύνολο των αναφορών (51 από 146 στο σύνολο) αλλά και σε σχέση με αναφορές από το 2001 έως το 2020 (38 από 51 στο σύνολο)

Πίνακας 21: Διασταύρωση δεδομένων χρονολογίας έκδοσης αναφοράς με συγγραφέα πτυχιακής

Διασταύρωση δεδομένων συγγραφέα πτυχιακής με χρονολογία έκδοσης αναφοράς							
Χρονολογία έκδοσης	Αθανασιάδου	Μιμιδάκης	Τυροπάρη	Παναγιωτόπουλος	Λιάλιου	Τζανακη	Συν
1941-1960	0	1	0	0	0	1	2
1961-1980	1	6	0	0	1	3	11
1981-2000	7	2	5	7	12	6	39
2001-2020	13	10	0	11	38	22	94
Συν	21	19	5	18	51	32	146

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας προέκυψαν κάποια ενδιαφέροντα συμπεράσματα. Πρώτα απ' όλα πρέπει να σημειωθεί πως χρησιμοποιήθηκαν 6 εργασίες φοιτητών του ΤΕΙ Ηπείρου στη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων. Ο περιορισμός αυτός τέθηκε ανάμεσα σε άλλους όπως και το ότι οι εργασίες θα πρέπει να ήταν στο ψηφιακό αποθετήριο και παράλληλα προσβάσιμα από την ερευνήτρια. Επίσης οι εργασίες θα έπρεπε να εντάσσονται στον τομέα της μεταφρασεολογίας Με βάση το δείγμα και τους περιορισμούς προέκυψαν 146 έγκυρες αναφορές από το σύνολο των 157.

Πιο συγκεκριμένα για τα αποτελέσματα του δείγματος και ως προς τους συγγραφείς, η Ελληνική επιστημονική κοινότητα της μεταφρασεολογίας δεσπόζει στις πρώτες θέσεις με τις συγγραφείς τις Μπατσαλιά και Σελλά, χρωστώντας τη θέση αυτή (1^η και 2^η) στη δουλειά τους με τίτλο «Γλωσσολογική Προσέγγιση στη Θεωρία και τη Διδακτική της Μετάφρασης». Αντίστοιχες θέσεις είχαν κατακτήσει οι συγγραφείς αυτοί και σε άλλες έρευνες (Ραψωμανιώτη, 2015).

Το κομμάτι της γλώσσας έφερε στην επιφάνεια συμπεράσματα και πάλι σχετικά με τα κείμενα-στόχους που προέρχονται από τα κείμενα-πηγές που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα της παρούσας εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, βρέθηκε πως από τις 146 έγκυρες αναφορές σε κείμενα-στόχους, οι 96 οδηγούσαν σε έργα γραμμένα στην Ελληνική. Παρόλα αυτά παρουσιάστηκαν και ακόμα 46 στην Αγγλική.

Στη συνέχεια και ως προς το είδος κειμένου, από την ανάλυση προέκυψε πως το δημοφιλέστερο είδος αναφοράς είναι το βιβλίο. Παρόλα αυτά και τα άρθρα κατέκτησαν τη δεύτερη θέση στην κατάταξη με μικρή διαφορά από τα βιβλία. Αναλυτικότερα, τα βιβλία κατέκτησαν το 43,15% ενώ τα άρθρα το 40,41%.

Τέλος, παρατηρήθηκε πως στην Ελληνική το πιο δημοφιλές μέσο είναι το βιβλίο, ενώ στην Αγγλική το άρθρο. Παράλληλα εξήχθησαν και άλλα αποτελέσματα από τις διασταυρώσεις μεταξύ διαφορετικών μεταβλητών τα οποία αφορούν πιο ειδικές περιπτώσεις δεδομένων όπως π.χ. τα έτη που ολοκληρώθηκαν οι πτυχιακές

εργασίες του δείγματος και τα είδη κειμένων στόχων στα οποία οδηγούσαν οι αναφορές των πτυχιακών εργασιών.

6. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ

Παρόλο που η έρευνα έφτασε σε στα συμπεράσματα που αναφέρθηκαν στις προηγούμενες παραγράφους θα πρέπει να τονιστεί πως δεν θα πρέπει να αποτελέσουν γενικεύσεις για όλο τον τομέα της μεταφρασεολογίας. Η γενικευσιμότητα των συμπερασμάτων έγκειται σε περιορισμούς της έρευνας αυτής η οποία σε πρώτη φάση ήταν περιορισμένη μόνο στο ΤΕΙ Ηπείρου, στη σχολή Διοίκησης και Οικονομίας και συγκεκριμένα στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Από τον περιορισμό αυτό προκύπτουν οι προτάσεις για το μέλλον και κατ' επέκταση για περαιτέρω έρευνα. Πιο αναλυτικά, μια πρώτη πρόταση προς βελτίωση είναι η ένταξη περισσότερων πτυχιακών και άρα αναφορών στο δείγμα. Μια έρευνα με περισσότερες αναφορές ως δείγμα θα μπορούσε να οδηγήσει σε συμπεράσματα και αποτελέσματα που θα μπορούσαν να γενικευτούν με περισσότερη ευκολία. Ακόμα, μια επιπλέον πρόταση που θα οδηγήσει και πάλι στην ένταξη περισσότερων αναφορών στο δείγμα είναι η χρήση πτυχιακών όχι μόνο από το τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων αλλά και από άλλα και όχι μόνο από ένα ΤΕΙ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Δημητρόπουλος, Ε., (2004). Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας: προς ένα συστηματικό δυναμικό μοντέλο μεθοδολογίας επιστημονικής έρευνας. Αθήνα: Έλλην.

Δημητρούλια (2005) «Μετάφραση και κουλτούρα: η πολιτισμική στροφή στη μεταφρασεολογία και ο ρόλος των νέων τεχνολογιών»

Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη. (1998). Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Κακριδής (2008) Ομηρικά θέματα

Κουτσιβίτης (1990/91) «Διεθνείς τάσεις στη θεωρία της μετάφρασης»

Μπαμπινιώτης, Γ. (1988). Λεξικό της Νέας Ελληνικής. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας

Παριανού Α. (2010). ``Διδακτική της ειδικής μετάφρασης: λειτουργική προσέγγιση και περιφερειακές γλώσσες``. Στο Ε. Λάμπρου & Γ. Φλώρος (επιμ.), Η διδακτική της μετάφρασης στον ελληνόφωνο χώρο Σύγχρονες τάσεις και προοπτικές. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ραψωματιώτη, Μ. (2015). Ανάλυση παραπομπών: μια επιστημονομετρική προσέγγιση της μεταφρασεολογίας στην Ελλάδα. *4η Συνάντηση Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων*. Ανάκτηση από http://www.frl.auth.gr/sites/4th_trad_congress/pdf/rapsomatioti.pdf

Σελλά-Μαζή (2010) «Γλωσσολογική προσέγγιση στη θεωρία και τη διδακτική της μετάφρασης»

Σταθακόπουλος, Β. (2005). Μέθοδοι έρευνας αγοράς. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλης, 23, 131-251.

Τσίγκου (2011/2012) «ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΜΕ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΖΕΥΓΟΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ – ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ»

Φίλιας, Β. κ.συν. (2001). Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών (2η έκδ.). Αθήνα: Gutenberg.

Ξενόγλωσση

AUB. (2016). *What is citation*. Retrieved from https://website.aub.edu.lb/it/acps/Documents/PDF/what_is_citation.pdf

Catford, J.C. (1965). *Linguistic Theory of Translation. An Essay in Applied Linguistics*, London: Oxford University Press.

Connolly D. και Bacopoulou-Halls, A. (1998). “Greek Tradition”. Στο M. Baker (επιμ.), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London και New York: Routledge

Eco, U. (2003/2003). Εμπειρίες της μετάφρασης. Λέγοντας σχεδόν το ίδιο, *Μετάφραση από τα ιταλικά, Ε. Καλλιφατίδη, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Gambier, Y. (2009). Vers de nouvelles perspectives traductionnelles et traductologiques. Actes du Colloque International de Traduction, Istanbul

Garfield E. (1972). « Citation Analysis as a Tool in Journal Evaluation ».

Garnier, G. (1985). *Linguistique et Traduction*, Caen : Paradigme

Gile D. (2005). «Citation patterns in the Translation and Interpreting Didactics literature». Στο *Forum* 3(2): 85-103.

Gile D. (2006). « L’interdisciplinarité en traductologie : une optique scientométrique ». Στο K. Öztürk (επιμ.), *Interdisciplinarité en traduction. Actes du Iie Colloque international sur la traduction*, Université Technique de Yildiz, Istanbul: Isis, 23-37.

Gooden, A. M. (2001). Citation analysis of chemistry doctoral dissertations : an Ohio State University case study. Issues in Science and Technology Librarianship. Retrieved from <http://www.waton.liu.edu/does/data/articles/juljuly:2001:i:32p;8495.html>

Gouadec, D. (2002). Profession Traducteur, Paris: La Maison du Dictionnaire. –

Gouadec, D. (2002/2007). Επάγγελμα Μεταφραστής, *Μετάφραση από τα γαλλικά, -Grammenidis, S. & Nenopoulou, T. (2007). The relevance of utterer-centered linguistics to Translation Studies. In Gambier, Y. et al. (eds.), Doubts and Directions in Translation Studies, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Holmes, J. S. (1972/1988). Translated ! Papers on Literary Translation Studies. Amsterdam: Rodopi.

Jadhav Vandana, S., Khaparde V.S., & Shelke Santosh, M. (2011). [Citation analysis of University News Journal](http://shodhganga.inflibnet.ac.in/dxml/handle/1944/1655?show=full). NFLIBNET Centre. Retrieved March 2, 2018, from <http://shodhganga.inflibnet.ac.in/dxml/handle/1944/1655?show=full>

Jakobson, R. (1959/2000). On linguistic aspects of translation. In L. Venuti (ed.), The Translation Studies Reader, London and New York: Routledge,

L'Homme M.C. (2000). Initiation à la traductique. Brossard (Québec): Linguatex.

Mahapatra, G. (2000). Bibliometric studies on Indian library & information science literature. New Delhi : Crest Publishing House.

Moed (2005) Citation Analysis in Research Evaluation, Dordrecht, The Netherlands: Springer

Mounin, G. (1963). Les problèmes théoriques de la traduction, Paris: Gallimard.

Mubeen, M. A. (1996). Citation analysis of doctoral dissertations in chemistry. Annals of Library Science and Documentation, 43(2), 48-58.

Munday, J. (2013). *Introducing translation studies: Theories and applications*. Routledge.

Newmark (1988) A textbook of translation, Prentice Hall, London

Nida (1964) Toward a science of translating

Nord, C. (1997/2014). Η μετάφραση ως στοχευμένη δραστηριότητα. Εισαγωγή στις λειτουργικές προσεγγίσεις, Μετάφραση από τα αγγλικά, Σ. Π. Γραμμενίδης – Δ. Λάμπρου, Αθήνα: Διάλογος.

Olivesi S. (2007). Référence, déférence: une sociologie de la citation.Paris: L'Harmattan.

Pergnier, M. (1981). Théorie Linguistique et théorie de la Traduction. META,

Smith (1981) “Citation Analysis”

Snell-Hornby, M., Pochhacker, F. & Kaindl, K. (eds.), (1994). Translation Studies: An Interdiscipline, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company

Snell-Hornby, M. (1988). Translation Studies. An integrated approach. Revised edition, Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Vinay, J.P. & Darbelnet, J. (1958), Stylistique comparée du français et de l'anglais. Méthode de traduction, Paris, Didier

Xiaoyan Du, (2012) A Brief Introduction of Skopos Theory, Academy Publisher

Διαδίκτυο

Metafrasi.Org - Δωρεάν μετάφραση, λεξικό, 81 γλώσσες. Retrieved June 10, 2018, from <http://www.metafrasi.org>